

Minileksikon 2016

Fakta om flygtninge,
indvandrere og diskrimination

SOS mod Racisme

Lige værdighed for alle

Anne Nielsen, Birgitte Olesen, Jette Møller, Steen Eriksen,

Minileksikon 2016

Fakta om flygtninge, indvandrere og diskrimination

ISBN 978-87-982930-4-0

Revideret udgave

Udgivet af: **SOS mod Racisme**

Trykt i 2.500 eksemplarer

hos Tryk og Kopiservice, Hvidovre

<http://www.trykogkopiservice.dk/>

Eftertryk tilladt med angivelse af kilde.

Udgivelsen af Minileksikon 2016 er støttet af
Kulturministeriets udlodningsmidler.

Minileksikon 2016 kan downloades fra:

<http://www.sosmodracisme.dk>

SOS mod Racisme

Nørre Allé 7

2200 København N

sos@sosmodracisme.dk

www.sosmodracisme.dk

Tlf. 4233 1968 - 4233 1969

Også på Facebook

Reg. nr.1551, konto nr. 1972200

Mobile Pay 42 33 19 68

Giro +01< +1972200

FORORD

SOS mod Racismes formål er at bekæmpe racisme og fremmedhad gennem oplysning og andre ikke-voldelige midler, og vores Minileksikon er en del af denne aktivitet.

Minileksikon 2016 foreligger hermed i en ny revideret udgave. Vi har udgivet minileksikonnet cirka hvert andet år siden 1993. Formålet er at give kortfattede og aktuelle oplysninger om etniske minoriteter, integration, udlændingelovgivning, menneskerettigheder, diskrimination og racisme.

Ord med fed skrift henviser til andre opslagsord eller til tabellerne bag i bogen. Asyl-, udlændinge- og integrationsområdet er reguleret ned i mindste detalje, og lovgivningen bliver hele tiden ændret. Der er derfor henvisninger til, hvor opdaterede oplysninger kan findes.

En særlig tak rettes til menneskerettighedsadvokat Niels-Erik Hansen for gennemlæsning og til Tanja Rørdam Nielsen for gode råd.

Minileksikon må gerne citeres, men kun med tydelig kildeangivelse. Det kan downloades fra: *sosmodracisme.dk*. Enkelt-eksemplarer kan rekvireres gratis, klassesæt koster 200 kr. til forsendelse.

København, juni 2016

SOS mod Racisme

Adoptionspolitisk Forum (APF): Forening, hvis formål er gøre adoption synlig i samfundsdebatten og flytte fokus i debatten om transnationale adoptioner væk fra adoptanterne, dvs. de adopterende, samt være et forum for adopterede.

Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N – tlf. 26744969

info@adoptionpolitik.org <http://www.adoptionpolitikforum.org/>

Afro Empowerment Center (AFC): NGO for danskere af afrikansk baggrund. AEC arbejder for at udbrede kendskabet til og implementering af international lovgivning mod racediskrimination og afrofobi i det danske samfund og skabe et trygt samfund i Danmark for afrodanskere..

Tlf. 22 55 55 62 - info@aec-cph.dk - <http://www.aec-cph.dk>

Afvisning: Når en udlænding bliver nægtet ret til at rejse ind i eller blive i Danmark. Udlændinge, der fx ikke har gyldigt pas og evt. visum til Danmark, kan afvises. En **asylansøger** kan kun afvises, hvis vedkommende kan udsendes til et land, hvor vedkommende ikke risikerer forfølgelse. De internationale bestemmelser findes i **Flygtningekonventionen**. Afgørelsen træffes af **Udlændingestyrelsen**.

Hvis asylansøgeren får afslag her, bliver sagen automatisk sendt videre til **Flygtningenævnet**. Flygtningenævnet træffer så den endelige afgørelse.

Kun cirka halvdelen af asylansøgningerne bliver realitetsbehandlet, resten afvises som **Åbenbart grundløs**, eller asylansøgeren tilbagesendes til et andet land efter **Dublinforordningen**. De afviste personer indgår ikke i **udlændingeregistret** og skal udrejse fra Danmark inden for en kort tidsfrist.

EU-statsborgere kan nægtes ret til indrejse og ophold "af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed", men kun hvis der er tale om "skærpende omstændigheder".

Se **Asyl, Dublin-forordningen, Flygtning, Schengen-aftalen og Åbenbart grundløs**.

Amnesty International, AI: AI foretager undersøgelser og laver rapporter om krænkelser af **menneskerettighederne** verden over, herunder om overgreb mod **etniske mindretal**. AI gør et stort informationsarbejde via tidsskrifter og oplysningskampagner.

Gammeltorv 8, 5. sal, 1457 Kbh. K - Tlf.: 33 45 65 65
amnesty@amnesty.dk - <http://www.amnesty.dk>

Amnesti Nu: Et initiativ, som især i 2006-2010 var aktive omkring krav om opholdstilladelse til afviste asylansøgere, der havde siddet i 3 år eller mere.

Kontaktperson: Gerd Gottlieb tlf. 45 41 43 84/20 94 87 44
kontakt@amnesti-nu.dk

AnmeldHad.dk: Registrerer data fra ofre og vidner i forbindelse med hadforbrydelser og hadske ytringer. Diskriminationssagerne anmeldes ikke til politiet. Dette skal gøres separat.

Projektet køres af Center for Forebyggelse af Eksklusion, CFE, der arbejder for at italesætte og forebygge ekskluderende mekanismer i samfundet i forhold til etniske minoriteter.

<http://anmeldhad.dk/> - Tlf. 20 87 87 11

<http://cfe.dk/> - info@cfe.dk

Anstændigt Danmark, Et (Brandbjergnetværket):

Netværket opstod i 2006, da forskellige faggrupper sagde fra over for tonen i debatten og asylpolitikken. I 2016 overgav Et Anstændigt Danmark stafetten (og egenkapitalen) til Venligboerne.

tlf. 86 47 02 25 / 22 16 21 40 - bhh@km.dk

Antisemitisme: Stærke **fordomme** eller had mod jøder. Hetz og forfølgelse af jøder.

Antisemitisme indgik som en væsentlig del af fascistisk og nazistisk ideologi i 1. halvdel af 1900-tallet, men antisemitismen går meget længere tilbage, og bl.a. Martin Luther var anti-semitisk. Semitter inkluderer reelt også arabere, men i sin dagligdags betydning omfatter antisemitisme kun jøder.

Se **Nationalsocialisme, Holocaust** og **Krystalnatten**.

Apartheid: Raceadskillelse ved lov. Begrebet blev anvendt i Sydafrika fra 1948 og var gældende indtil indførelsen af en demokratisk forfatning i 1994. Det hvide mindretal havde al magten, og indbyggerne var opdelt i skarpt adskilte racegrupper: hvide, sorte, *coloured* (blandede) og indere. Sorte

blev tvunget til at bo i særlige områder, de såkaldte *homelands*, og ikke-hvide skulle altid bære pas. Hele samfundet var skarpt opdelt, og der var *Whites-only* områder overalt. Ægteskab og seksuelt samkvem på tværs af racegrupperne var forbudt.

Assimilation: (at **assimilere:** gøre lig med) Mindretalskulturer opgiver deres kulturelle særpræg og overtager flertallets kultur, én-vejs-proces, der enten kan foregå frivilligt (som da tysk-amerikanerne forsvandt fra jordens overflade under 1. Verdenskrig, og Müller genopstod som Miller og Schmidt som Smith osv.) eller under tvang (som da den danske stat forsøgte at assimilere grønlandske børn ved fjerne dem fra deres familier og sende dem til Danmark).

Se **Integration**.

Asyl: Et fristed for forfølgelse. Oprindeligt af *græsk: asylon* - det ukrænkelige. Lande, som har tilsluttet sig **flygtningekonventionen**, må ikke afvise eller udvise **asylansøgere** og **flygtninge** til lande, hvor de udsættes for forfølgelse.

Landene skal desuden give opholdstilladelse til de asylansøgere, der risikerer dødsstraf, tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, hvis de vender tilbage til deres hjemland.

I Danmark er der eksempler på afviste asylansøgere, der er blevet sendt tilbage til det land, de er flygtet fra, og er blevet tortureret eller dræbt. Dette er i strid med **Flygtningekonventionen**, **Den europæiske menneskerettighedskonventionen** og Konventionen mod **tortur**.

Ved risiko for tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller dødsstraf kan **Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol** midlertidigt nedlægge forbud mod tilbagesendelse. Den FN-komité, der overvåger konventionen mod tortur, CAT, kan i konkrete sager træffe afgørelse om, hvorvidt en tilbagesendelse vil bryde konventionen.

Se **Flygtning**.

Asylansøger: En person, der er flygtet fra sit hjemland og søger om asyl i et andet land. En udlænding, der søger om asyl, og som ikke har et opholdsgrundlag i forvejen, kaldes en *spontan asylansøger*. Siden 2002 kan man kun søge om asyl fra Danmark. I 2014 og 2015 søgte hhv. 14.792 og 21.225

personer om asyl (*bruttoregistreringstallet*), og hhv. 10.192 og 10.434 blev realitetsbehandlet (*registreringstallet*). En stor del er afvist efter en **åbenbar grundløs** hasteprocedure eller sendt til et andet land, hvor de før havde søgt asyl efter **Dublin-forordningen** - eller er rejst videre eller er forsvundet.

Mens asylansøgere sag bliver behandlet, er de indkvarteret på et asylcenter, hvoraf de fleste drives af kommuner og/eller af **Dansk Røde Kors**. I april 2016 var der 17.200 indkvarteret i asylcentre. Ifølge nyidanmark.dk var der pr. 4/5 2016 i alt 84 asylcentre, herunder 6 modtage- og/eller udrejsecentre, 16 børneindkvarteringscentre, samt 2 omsorgscentre, hvor der også er særlig indkvartering for kvinder. Afhængigt af det samlede antal asylansøgere åbnes og lukkes jævnlige asylcentre, og asylansøgerne belastes af mange flytninger.

Asylansøgere må ikke arbejde eller bo uden for asylcentrene, heller ikke særligt belastede børnefamilier.

Se **Flygtning** og **Tabel 6**.

Asylret: En frivillig gruppe i Danmark, der arbejder for afviste asylansøgere. Asylret yder juridisk rådgivning om humanitær opholdstilladelse og om familiesammenføring o.a. Asylret samarbejder med andre grupper og enkeltpersoner om at forbedre asylansøgernes livsvilkår.

<http://www.asylret.dk> - info@asylret.dk

Auschwitz-dagen: Den 27.januar er FN's internationale **folkedrabsdag**, opkaldt efter den mest berygtede af nazisternes udryddelseslejre, Auschwitz nær Krakow i Polen.

Bedsteforældre for Asyl, BfA: Dannet i 2007. Gruppens mål er at få ændret Danmarks asylpolitik. BfA arbejder på at forhindre, at **afviste flygtninge**, der ikke kan rejse hjem, skal leve i årevis i inaktivitet og usikkerhed, men i stedet får mulighed for et almindeligt liv og ret til uddannelse og lønarbejde. Om lørdagen kl. 10-11 demonstrerer BfA på Grøntorvet i Odense. Bedsteforældrene uddeler løbesedler, skriver læserbreve, holder foredrag og deltager i debatmøder - og synger protestsange i Folketinget.

Se **Asylansøgere**.

Kontaktperson: Karen Vad mobil: 25 39 89 63
<http://www.bedsteforaeldreforasyl.dk> -
styregruppen@bedsteforaeldreforasyl.dk

Beskyttelsesstatus: Se **Flygtning**

Blasfemiparagraffen: Straffelovens § 140: *Den, der offentligt driver spot med eller forhåner noget her i landet lovligt bestående religionssamfunds tros lærdomme eller gudsdyrkelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.*

Paragraffen har kun én gang ført til domsfældelse, nemlig i 1938 i en sag om nazisters forhånelser af den jødiske religion, hvilket førte til indførelse af **Racismeparagraffen**.

Brug Folkeskolen: En forældreforening, som arbejder for at folkeskolen skal være det naturlige førstevalg for københavnske forældre. Har udgivet håndbogen "Flere elever i folkeskolen – en håndbog i rekruttering", der ligger på <http://brugfolkeskolen.dk>.

Søllerødgade 33, 2200 Kbh. N. - Tlf.: 26 18 32 42
post@brugfolkeskolen.dk

Bøsser af anden etnisk baggrund: Se **LGBT**.

Center for Forebyggelse af Eksklusion, CFE: Se **AnmeldHad.dk**

Center for Positiv Integration, CePI: Et center, der tilbyder juridisk rådgivning til personer med indvandrerbaggrund. CePI deltager i events og oplysende aktiviteter om integration og har gratis åben rådgivning samt rådgivning via mail. CePI, Mjølnerparken, Hothers Plads 2, 2200 Kbh. N.
cepi@cepi.dk - <http://cepi.dk>

CERD: Se FN's **Racediskriminationskonvention**.

Civil ulydighed: *Ulydighed* indebærer overtrædelse af love eller regler, når grundlæggende værdier krænkes, og *civil* indikerer, at det er en borgerprotest. Civil ulydighed indebærer, at man er rede til at pådrage sig en straf. Mahatma Ghandi brugte civil ulydighed mod det britiske kolonier-

redømme, og Martin Luther King Jr. brugte metoden mod raceadskilleelseslovene i Sydstaterne. Se **Ikke-vold**.

Dansk Flygtningehjælp, DFH (engelsk: DRC): DFH er den største danske humanitære organisation. DFH blev stiftet i forbindelse med Ungarn-krisen i 1956 og arbejder for at give flygtninge en fremtid - i deres hjemland, i et naboland eller i Danmark. DFH formidler almen oplysning om **flygtninge**, men arbejder også med **integration**, asylrådgivning, **tolkning**, **repatriering** m.v. Ude i verden arbejder DFH med bl.a. nødhjælp, genopbygning, repatriering og minerydning og står her i landet for et omfattende frivilligt arbejde for integration. Frivilligrupper over hele landet giver lektiehjælp, sprogtræning, råd og hjælp til arbejde og uddannelse, socialt samvær etc.

Rådgivning om **familiesammenføring**:

DFH's Frivilligrådgivning, Nørre Voldgade 82, 2. sal, 1358 Kbh. K - tlf. 35 36 74 17 mandag - onsdag kl.18-20.45, torsdag kl.16-18.45

Rådgivning i **asylsager**:

Dansk Flygtningehjælp, Borgergade 10, 3. Sal, 1300 Kbh. K - tlf. 33 73 50 00 onsdag kl. 13-15
drc@drc.dk - <http://flygtning.dk>

Dansk Institut for Internationale studier, DIIS: En uafhængig statslig forskningsinstitution, der arbejder med internationale studier, deltager i internationale debatter og netværk og uddanner forskere. Indsatsområderne i forskningen er blandt andet udenrigs- og sikkerhedspolitik, global økonomi, regulering og udvikling, holocaust og folke-drab, mellemøstforhold, migration, naturressourcer og fattigdom.

DIIS, Østbanegade 117, 2100 Kbh. Ø - tlf.: 32 69 87 87
diis@diis.dk - <http://diis.dk>

Dansk Røde Kors, DRK: Dansk afdeling af det internationale Røde Kors. Varetager sundhedsmæssige, humanitære og sociale opgaver i krigstid og i fredstid. I forbindelse med at der kom flere og flere flygtninge til Danmark, overtog Dansk Røde Kors fra 1984 driften af **asylcentre**. I 2016 driver Dansk Røde Kors omkring en tredjedel af asylcentrene i samarbejde med kommuner.

Dansk som andetsprog: Betegnelsen *dansk som andetsprog* angiver, at tilegnelsen af dansk almindeligvis begynder efter tilegnelsen af modersmålet. Hvis et barn desuden lærer dansk fra lille, taler man om to modersmål. Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge dansk og styrke deres personlige og sproglige udvikling og forståelse af samspillet mellem dansk sprog og kultur og deres egen baggrund. Eleverne skal desuden motiveres til at deltage aktivt i skole, uddannelse og samfund. Hvis et barn er visiteret til dansk som andetsprog, er det obligatorisk at modtage undervisningen.

Se **Modersmålsundervisning**.

Dansk statsborgerskab, dansk indfødsret: Erhverves ved fødsel, adoption, erklæring eller ved **Naturalisation**, dvs. lov vedtaget af Folketinget. Blev indført ved forordning i 1776. Reglerne er løbende blevet ændret, og fødselstidspunktet er afgørende for, hvilke regler der gælder. Fra 1/7 2014 gælder, at børn automatisk får dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk. Er barnets forældre ikke gift, og er det kun faderen, der er dansk, skal barnet være født i Danmark. Hvis forældrene gifter sig, erhverver barnet indfødsret. Adoptivbørn under 12 år erhverver dansk indfødsret ved adoptionen. Hittebørn får normalt også dansk indfødsret.

Nordiske statsborgere kan få dansk statsborgerskab ved erklæring, når visse betingelser er opfyldt.

Statsløse født i Danmark kan få statsborgerskab gratis, inden de fylder 18 år, uden at skulle opfylde de sædvanlige krav, forudsat de bor i Danmark. Herefter gælder særlige regler.

For øvrige kan dansk statsborgerskab erhverves ved lov vedtaget af Folketinget under forudsætning af, at en lang række forhold er opfyldt. Kravene er løbende blevet strammet, og gældende regler vil kunne ses på **nyidanmark.dk**.

Danmark tillader nu *dobbelt statsborgerskab*, og til og med 31. august 2020 kan man generhverve sit danske statsborgerskab ved at afgive en erklæring til Statsforvaltningen, hvis man har mistet det pga. andet statsborgerskab, men

ikke hvis man i mellemtiden er idømt en ubetinget frihedsstraf.

Dansk statsborgerskab fortabes, når man fylder 22 år, er født i udlandet og aldrig har boet eller opholdt sig i Danmark på en måde, der indikerer tilhørsforhold. Dansk statsborgerskab kan blive frataget ved dom ved forbrydelser mod statens sikkerhed, landsforræderi mm., forudsat at man ikke bliver statsløs.

Tabel 3 viser, hvor mange der har fået dansk statsborgerskab fra 1981-2015.

Se **Naturalisation** og opdaterede regler på <http://uibm.dk/>

Danskprøver: Danskundervisningen for voksne udlændinge afsluttes med en prøve. For at opnå tidsubegrænset opholdstilladelse kræves bestået Prøve i Dansk 2. For at få dansk statsborgerskab kræves det, at man har bestået Prøve i Dansk 3, foruden en indfødsretsprøve. Personer med visse handicap kan dog søge dispensation.

En familiesammenført ægtefælle/partner skal inden 6 mdr. bestå Danskprøve A1, hvorefter der er mulighed for at nedsætte bankgarantien med 21.289,99 kr. (2016-niveau). Gebyret for sprogpøven bortfalder, hvis man er familiesammenført med tyrkisk statsborger, som er økonomisk aktiv, eller hvis prøvedeltager er EU-statsborger. For tyrkiske statsborgere gælder særlige regler. Se **Dansktillæg**, **Familiesammenføring** og <http://nyidanmark.dk>

Dansktillæg: Hvis man modtager **integrationsydelse**, kan man få et "motivationsfremmende dansktillæg" på godt 1500 kr. pr. måned, når man har bestået Prøve i Dansk 2 eller tilsvarende, f.eks. 9. kl (så danskere har en fordel, hvilket er indirekte **diskrimination**). Man kan også have ret til dansktillæg, hvis en læge har diagnosticeret langvarig fysisk, psykisk, sensorisk eller intellektuel funktionsnedsættelse og derfor ikke er i stand til at bestå en prøve i Dansk 2.

Danskundervisning af voksne udlændinge: Alle voksne udlændinge med gyldig opholdstilladelse har ret til danskundervisning. Flygtninge og familiesammenførte har ret til 5 års danskundervisning, mens alle andre grupper har ret til arbejdsmarkedsrettet dansk i op til 1½ år (5 forløb à 50 lekti-

oner) efterfulgt af op til 3 års undervisning i den ordinære danskundervisning. Danskundervisningen betales af bopælskommunen. Undervisningen foregår på kommunale eller private sprogcentre og andre uddannelsesinstitutioner. Personer, der får integrationsydelse eller anden økonomisk ydelse, har pligt til at deltage. Undervisningen er tilrettelagt på 3 forskellige niveauer, som man indplaceres på afhængigt af ens uddannelsesbaggrund.

Danskuddannelse 1 er for personer med ingen eller ganske kort skolegang (analfabeter). Danskuddannelse 2 er for personer med nogen skolegang, folkeskoleniveau. Danskuddannelse 3 er tilrettelagt for kursister med en mellemlang eller lang skole- eller uddannelsesbaggrund, fx en erhvervsuddannelse, gymnasieuddannelse eller en videregående uddannelse fra deres hjemland.

Alle danskuddannelserne er inddelt i 6 moduler. De fleste steder er undervisningen tilrettelagt som deltidsstudium.

Dignity, Dansk Institut Mod Tortur, tidligere RCT: En selvejende institution oprettet i 1982 som det første institut mod tortur i verden. Beskæftiger sig med behandling og rehabilitering af mennesker, der har været udsat for tortur, med klinisk forskning, med dokumentation og undervisning og informationsvirksomhed om tortur og med internationalt samarbejde i projekter om tortur.

Bryggervangen 55, 2100 Kbh. Ø- tlf. 33 76 06 00
mail via hjemmesiden: <http://dignityinstitute.dk>

Diskrimination: Illegitim forskelsbehandling. Man kan skelne mellem handlinger, der behandler en bestemt gruppe ringere: *direkte diskrimination*, og handlinger, der har en uforholdsmæssig negativ virkning over for en bestemt gruppe: *indirekte diskrimination*. **Familiesammenføringsreglerne** anses for at betyde *direkte diskrimination* for etniske mindretal, mens **integrationsydelsen** anses for at være *indirekte diskrimination*, da reglen f.eks. rammer alle flygtninge, der er kommet til landet inden for de sidste 7 år, mens danskere, der ikke har boet i landet i 7 ud af de seneste 8 år, normalt tildeles et "motivationsfremmende **dansktillæg**", fordi de fleste har bestået 9.kl.

Ifølge FN's **Racediskriminationskonvention** omfatter racediskrimination *enhver forskel, udelukkelse, begrænsning*

eller fortrinsstilling på grundlag af race, hudfarve, afstamning eller national eller etnisk oprindelse, hvis formål eller virkning er at ophæve eller svække den ligelige anerkendelse, nydelse eller udøvelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på det politiske, økonomiske sociale, kulturelle eller et hvilket som helst andet område af samfundslivet.

I dansk lovgivning indeholder **Lov om etnisk ligebehandling** et forbud mod direkte og indirekte forskelsbehandling pga. race eller etnisk oprindelse. Det er strafbart at nægte personer adgang til et sted, en forestilling, sammenkomst eller lignende, der er åben for almenheden pga. race eller etnisk oprindelse. Man må heller ikke nægte at betjene alle på samme vilkår. Den regel brydes ofte, når ikke-hvide f.eks. nægtes adgang til diskoteker.

Personer, der diskrimineres eller udsættes for chikane, kan i nogle tilfælde tilkendes en godtgørelse for en ikke-økonomisk skade. **Ligebehandlingsnævnet** kan behandle klager over diskrimination, men det er vanskeligt at føre bevis for overtrædelsen, idet nævnet ikke afhører vidner. Det er politiet (egtl. anklagemyndigheden), som afgør, om en anmeldelse ender med, at der rejses tiltale.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. forbyder enhver direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse i forbindelse med forhold på arbejdsmarkedet, fx ved stillingsopslag, ansættelse, aflønning eller lignende. Det er f.eks. forbudt at spørge om nationalitet, religion, politisk eller seksuel orientering i forbindelse med ansættelse.

Nogle kommuner har ansat en borgerrådgiver, der kan hjælpe borgere, som har oplevet diskrimination og ønsker at klage. I Københavns Kommune kan borgerrådgiveren evt. mægle mellem forvaltning og en borger, der har oplevet diskrimination.

Se **AnmeldHad.dk**, **Ligebehandlingsnævnet** og **FN's Race-diskriminationskonvention, RDK**.

Borgerrådgiveren, Vester Voldgade 2A, 1552 Kbh. V -

tlf.: 33 66 14 00

borgerraadgiver@kk.dk - <http://kk.dk/diskrimination>

Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, DRC: Oprettet i 1993. Har til formål at forebygge og arbejde mod racediskrimination i Danmark. Tager diskriminationssager op over for myndigheder og domstole.

Personlig og telefonisk rådgivning mandag kl. 17-19. Desuden telefontid tirsdag kl. 12-15.

DRC, Nørre Allé 7, 2.sal, 2200 Kbh. N - tlf.: 35 36 38 50

drc@drcenter.dk - <http://drcenter.dk>

Dublin-forordningen: En aftale mellem EU-landene, Norge og Island, Schweiz og Liechtenstein. Den regulerer, hvilket land der har ansvaret for at behandle en asylansøgning, og har til formål at sikre at en asylansøgning kun behandles i ét land. Dublin-forordningen afløste Dublin-konventionen i 2006. I praksis betyder den, at det i den indledende fase besluttes, hvilket land der skal varetage asylbehandlingen. Har siden 2015 været under pres.

Se **Afvisning** og <http://nyidanmark.dk/>

ECRI (European Commission against Racism and Intolerance): Den europæiske komité mod racisme og intolerance. ECRI er et organ under Europarådet. ECRI udarbejder rapporter om ligestilling, diskrimination og racisme i medlemslandene.

Se ECRI's rapporter om Danmark på:

<http://sosmodracisme.dk>

Secretariat of ECRI, Council of Europe, F-67075 Strasbourg

Cedex, France - Tlf.: +33 (0) 3 88 41 29 64

combat.racism@coe.int - <http://coe.int/>

Efterkommer: Efterkommere er ifølge Danmarks Statistik personer født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er dansk statsborger født i Danmark. Hvis en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, klassificeres deres børn ikke længere som efterkommere. 1. januar 2016 var der 163.370 efterkommere i Danmark (2,9%).

EGAM: European Grassroots Antiracist Movement: En europæisk bevægelse af antiracistiske foreninger, bl.a. SOS mod Racisme.

Tlf.: +33 6 73 06 99 74 - alinekremer@hotmail.com -
<http://egam.eu>

Emigration: Udvandring med varig bosættelse for øje. Fra midten af 1800-tallet til midten af 1900-tallet udvandrede store dele af befolkningen fra Danmark, især til USA, Canada og Argentina. Især i Argentina bosatte man sig samlet og har til i dag bevaret dansk sprog og kultur. Den danske udvandrerdatabase indeholder navne på 394.000, der udvandrede til oversøiske lande i perioden.

Se evt. **Immigration.**

ENAR - European Network Against Racism: Netværk af ca. 160 europæiske NGO'er, der bekæmper racisme. ENAR blev oprettet i det europæiske år mod **racisme** 1997. ENAR, der har et kontor i Bruxelles, arbejder med at bekæmpe **racisme**, **racediskrimination** og **xenofobi**. Desuden arbejdes der med ligebehandling mellem europæiske lande og andre af verdens lande og med at sammenkæde lokale, regionale, nationale NGO-initiativer med EU's initiativer.

60 rue Galliat, B-1030 Bruxelles, Belgien - tlf.: +32 (2)2 229 35 70
info@enar-eu.org - <http://enar-eu.org>

Etnisk ligestilling, etnisk ligebehandling: Alle behandles lige uanset etnisk oprindelse.

Etniske minoriteter, etniske mindretal: Befolkningsgrupper med en anden etnisk oprindelse end flertallet af befolkningen. I Danmark bruges det ofte som en fællesbetegnelse for **indvandrere** og **flygtninge** og deres **efterkommere** i flere generationer, især når der menes af **ikke-vestlig baggrund**.

Etnisk oprindelse/baggrund, etnicitet: Afledt af græsk *ethnikos*: vedrørende folk, folkeslag og *ethnos*: folk. Der menes normalt kulturel og/eller national baggrund. Etnisk dansk betyder en dansker med dansk baggrund i (uvist hvor mange) generationer. Udtrykket "af anden etnisk baggrund" bruges ofte om mennesker med ikke-vestlig baggrund, dvs. ikke-hvid.

Etnisk udrensning: Tvangsflytning eller udslettelse af et folkeslag eller en befolkningsgruppe.

Se **Folkedrab**.

Etnocentrisme, etnocentrisk: I daglig tale betyder etnocentrisme, at man anser sin egen kultur og egne normer og værdier for bedre end andres, dvs. den moderne form for **racisme**. For antropologer: at man vurderer andre kulturelle fænomener, begreber eller praktiske handlinger og traditioner ud fra de forhold, der gælder i ens egen kultur.

Se **Kulturrelativisme**.

EU-borgere: Af hensyn til arbejdskraftens frie bevægelighed har EU-borgere ret til at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område. EU-borgere har ret til at tage arbejde, starte virksomhed eller yde tjenester i andre EU-lande. Studerende, pensionister og andre uden for arbejdsmarkedet kan tage ophold i andre EU-lande, hvis de ikke ligger opholdslandet til byrde økonomisk. Enhver EU-borger har stemmeret og valgbarhed ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor vedkommende har bopæl.

EU-borgere har nemmere adgang til familiesammenføring end andre udlændinge og danske statsborgere. Borgere med lovligt ophold i EU kan ifølge EU's opholdsdirektiv familiesammenføres, hvis mindst den ene i et parforhold er **EU-borger**, og hvis krav om selvforsørgelse og bolig er overholdt, og hvis begge parter er over 21 år.

Se **Familiesammenføring** og **Integrationsydelse**.

EU's asyl- og indvandringspolitik: Siden 1999 har EU arbejdet for en fælles asyl- og indvandringspolitik. Det har bl.a. indebåret: fælles visumregler for de fleste EU-lande i Schengen-samarbejdet, fælles grænsekontrol af EU's ydre grænser bl.a. ved grænseagenturet Frontex, et tilbagesendelsesdirektiv vedr. illegale migranter, fælles tilbagesendelsesaftaler med nogle lande, samt **Dublin-forordningen**.

I 2015 brød de hidtidige bestræbelser sammen, fordi de sydlige EU-lande ikke kunne blive ved med at modtage alle de flygtninge og migranter, der flygtede til Europa.

Se **Dublin-forordningen**, **Familiesammenføring**, **Fort Europa**, og **Schengen-aftalen**.

Europarådet: Oprettet i 1949. Har de fleste europæiske lande som medlemmer, i alt 47. Vigtige formål: At forsvare og styrke principperne om demokrati, menneskerettigheder og retsstaten, bekæmpe racisme, intolerance og diskrimination mod minoriteter samt udvikle gensidig forståelse mellem folk fra forskellige kulturer. Vedtog 1950 **Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)**, som er grundlag for **Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol** under Europarådet. Rådet har desuden vedtaget en rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal. Er ikke en EU-institution.

Council of Europe, 67075 Strasbourg Cedex, Frankrig
Tlf.: +33 3 88 41 20 33 - infopoint@coe.int - <http://coe.int>

Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Den:

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er oprettet i henhold til **EMRK** for at overvåge medlemsstaternes overholdelse af menneskerettighederne. Kan modtage klager fra personer, der mener, at deres rettigheder er blevet krænket. Indenlandske retsmidler skal dog først være udtømt. Hvert medlemsland har en dommer. Landene har pligt til at følge afsagte kendelser.

En klagevejledning findes på <http://www.justitsministeriet.dk/>:
Sådan klager du til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Europæiske menneskerettighedskonvention, Den, EMRK: Danmark ratificerede den i 1953 sammen med Europarådets øvrige medlemslande. Konventionen sikrer personlig frihed, frihed for **Tortur**, retfærdig rettergang, **ytringsfrihed**, religionsfrihed, samt forsamlings- og foreningsfrihed. I 1992 blev **EMRK** gjort til en del af dansk ret. EMRK benyttes af EU i Amsterdam-traktaten som grundlag for EU's Charter om grundlæggende rettigheder.

Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, Det, EØS: omfatter EU og Island, Liechtenstein og Norge. Selv om Schweiz ikke er med i EØS, har statsborgere fra Schweiz og EØS stort set samme rettigheder i Danmark.

Familiesammenføring: Udlændinge med nær familie i Danmark kan hos **Udlændingestyrelsen** søge om **Opholds-**

tilladelse. Den gives primært til ægtefælle, registreret partner eller fast samlever og til egne børn under 15 år, men kun hvis en lang række betingelser er opfyldt. 15-18 årige børn kan kun familiesammenføres i ganske særlige tilfælde.

Kravene til **familiesammenføring** er skærpet mange gange siden 2002 og omfatter bl.a. **tilknytningskravet**, dvs. at parrets samlede tilknytning til Danmark skal være større end til et andet land – med mindre den herboende har været dansk statsborger i 26 år eller er opvokset her og har boet her i 26 år. –samt krav om, at begge parter som udgangspunkt skal være 24 år gamle - *24års-reglen* – krav vedr. bolig, opholdstid i Danmark, forsørgelsesevne (må ikke have modtaget kontanthjælp/integrationsydelse i 3 år) og en bankgaranti på 53.224,98 kr. (2016-niveau). Der kan i nogle tilfælde gives dispensation for de fleste af kravene, fx hvis den herboende har forældremyndighed eller har fast samvær med mindreårige børn bosiddende i Danmark. Det vurderes, om børnene har en selvstændig tilknytning til Danmark. Hvis den herboende ægtefælle er dømt for vold mod ægtefælle eller børn, er der normalt en karenperiode på 10 år. Se **fætter-kusine-reglen** og **Danskprøver**. For handikappede gælder lempeligere regler.

Hvis man som flygtning har **midlertidig beskyttelsesstatus**, kan man først søge om familiesammenføring, når **opholdstilladelse** er forlænget efter 3 års ophold.

I 2015 havde i alt 15.986 søgt om familiesammenføring i Danmark, og det blev givet tilladelser til 11.642, heraf 5.231 til ægtefæller/samlever. Der blev givet 1.985 afslag. Flest var fra Syrien: 2.046 tilladelser og 455 afslag. Herefter Thailand og Filippinerne med hhv. 350 og 302 tilladelser og hhv. 58 og 45 afslag.

Betingelserne er lempeligere for **EU/EØS-borgere** og **schweizere**, der bor i Danmark, idet de er omfattet af EU-reglerne om fri bevægelighed. Under visse betingelser kan også danskere få familiesammenføring efter reglerne om fri bevægelighed, hvis de har udnyttet denne ret i et andet EU/EØS-land. Der gælder også særlige regler, hvis ægtefællen i Danmark har opholdstilladelse som studerende eller med henblik på arbejde.

Dansk-udenlandske par kan bl.a. bo og arbejde i et andet EU/EØS-land i en periode og dokumentere dette og derefter søge familiesammenføring til Danmark efter *EU's regler*

for migrerende arbejdskraft. Efter disse kan familiesammenføring også omfatte egne børn og ægtefællens børn under 21 år, og i nogle tilfælde andre familiemedlemmer, som forsørges af den ene af ægtefællerne. I 2015 blev der givet 245 tilladelser og 67 afslag.

Nordiske statsborgere kan frit indrejse, opholde sig, studere og arbejde i Danmark.

Reglerne strammes hele tiden, og det anbefales at tjekke på <http://nyidanmark.dk>.

Se **Tilknytningskravet, Ægteskab Uden Grænser, Dansk Flygtningehjælp**.

Fascisme: Samlebetegnelse for autoritære, nationalistiske, antiparlamentariske og antisocialistiske idealer, der voksede frem i Europa mellem de to verdenskrige. Grundlaget er en opfattelse af, at alle parter i et samfund - staten, arbejdere og arbejdsgivere - har fælles interesser, som samordnes i et stærkt centraliseret, autoritært statsstyre (diktatur). Fascismen blev forbillede for en række højreekstremistiske bevægelser, blandt andet den tyske **nazisme**, den spanske Franco-fascisme og Italien under Mussolini. Oprindeligt byggede fascismen ikke på racisme, men i dag bruges begrebet mere upræcist, bl.a. om personer og partier med stærkt nationalistiske, højre-orienterede og racistiske holdninger. Over det meste af Europa vokser højreekstremismen i disse år.

Se **Nationalsocialisme**.

Flygtning: En flygtning er ifølge FN's **Flygtningekonvention** en person, der er flygtet fra sit land og "*som følge af velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig uden for det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til - eller på grund af sådan frygt, ikke ønsker - at søge dette lands beskyttelse*".

I dansk lovgivning bruges ordet flygtning kun om en person, der har opnået **asyl**. For at få asyl, dvs. få **opholdstilladelse** efter udlændingelovens § 7, skal en **asylansøger** opfylde de betingelser, der er nævnt i FN's **flygtningekonvention**, eller de betingelser, der er nævnt i **udlændingeloven** om beskyttelsesstatus. I Danmark gives opholdstilladelser med forskellig status:

- *Konventionsstatus* gives til asylansøgere, der opfylder defi-

initionen i FN's **flygtningekonvention** (§7,1 i Udlændinge-
loven). Opholdstilladelsen gives for højst 2 år ad gangen.

- *Beskyttelsesstatus* betyder opholdstilladelse til en udlænding, der ikke dækkes af den ovennævnte definition, men som risikerer dødsstraf eller **tortur**, umenneskelig og nedværdigende behandling ved tilbagevenden til sit hjemland (§7, 2 i Udlændingeloven). Opholdstilladelse gives for højst 1 år og derefter for højst 2 år ad gangen.

- *Midlertidig beskyttelsesstatus*: Der gives opholdstilladelse til en krigsflygtning som ikke behøver være individuelt forfulgt, men som kommer fra områder præget af vilkårlig voldsudøvelse og overgreb på civile. (§7, 3 i Udlændingeloven). Opholdstilladelse gives for højst 1 år ad gangen de første 3 år og derefter for højst 2 år ad gangen. Ved bedring af situationen i hjemlandet revurderes flygtningens status. Der kan normalt først søges om familiesammenføring efter 3 år.

Denne nye status blev præsenteret som en stramning af SR-regeringen i 2014, men var reelt en konsekvens af Den europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser om, at man ikke kunne tilbagevende mennesker, som ikke var personligt forfulgt, til særligt farlige områder.

- *Kvoteflygtninge* er personer, der af **UNHCR** er anerkendt som flygtninge med et beskyttelses- og genbosættelsesbehov. De har asyl ved ankomsten til Danmark. Siden 1989 har Danmark modtaget omkring 500 kvoteflygtninge om året. De udvælges efter "integrationspotential". En kvoteflygtning får i første omgang **opholdstilladelse** for 6 måneder, herefter kan den forlænges i 5 år, hvorefter den igen kan forlænges.

- *De facto-status* blev afskaffet i Danmark ved stramningerne i 2002.

I praksis har **Flygtningenævnet** skærpet betingelserne i forhold til **Flygtningekonventionen** og kræver, at en **asylansøger** for at få **asyl** efter § 7, 1 eller § 7, 2 kan godtgøre at være konkret og individuelt forfulgt eller i risiko for tortur m. m. ved tilbagevenden til hjemlandet.

Hvis **uledsagede mindreårige asylansøgere** opfylder betingelserne, kan de også få opholdstilladelse, eller de kan få opholdstilladelse af *ganske særlige grunde*.

I helt særlige tilfælde kan der udstedes en **humanitær**

opholdstilladelse eller **opholdstilladelse** til *udsendelseshindrede*, hvis de har samarbejdet med politiet, der har opgivet at udsende dem, eller af andre særlige grunde, men det gives i dag meget sjældent.

Som det fremgår af **Tabel 5**, fik over 20.000 flygtninge især fra Bosnien opholdstilladelse i 1995, herefter faldt antallet til ca. 5.000 i nogle år, og fra 2003 - 2010 til 1.000 - 2.000, hvorefter det igen steg til over 10.000 i 2015.

Flygtninge i verden: Der var i 2015 over 60 mio. mennesker på flugt verden over fra krig, forfølgelse og konflikter. Knap 40 mio. er internt fordrevne, de er flygtet fra deres hjem til et andet sted i landet, mens over 20 mio. er taget til et andet land, hvor de har fået eller søger asyl. Hertil kommer yderligere ca. 25 mio. internt fordrevne efter naturkatastrofer. Over 90% af flygtningene befinder sig i nærområderne, og relativt få får asyl i de vestlige lande.

Flygtningehøjkommissæren: Se UNHCR.

Flygtningekonventionen: FN's konvention af 28. juli 1951 om flygtnings retsstilling, ændret 1967. Den fungerer i dag som et internationalt udgangspunkt for definitionen af, hvad en **flygtning** er. Konventionen sikrer flygtningen mod **afvisning** til et land, som ikke har undertegnet konventionen.

I øvrigt sikres mod forskelsbehandling pga. race, religion, nationalitet, politisk holdning eller sociale tilhørsforhold. Flygtninge sikres samme rettigheder som statsborgere i opholdslandet, bl.a. i form af adgang til offentlig hjælp og frit valg af opholdssted. Kravet om bopæl i en bestemt kommune, som gælder i dansk lovgivning, og **integrationsydelsen**, som er meget mindre end kontanthjælpen, er således i strid med **Flygtningekonventionens** principper, fordi danskere får et dansk tillæg. Danmark var blandt de første 12 lande, der tilsluttede sig denne konvention, der er et retligt forpligtende instrument.

Flygtningenævnet: En appelinstant, som især behandler klager over de afslag på asylansøgninger, som gives af **Udlændingestyrelsen**. Asylansøgeren får beskikket en advo-

kat.

I 2014 traf Flygtningenævnet afgørelser i 1757 spontane asylsager. Flest sager vedrørte asylansøgere fra Somalia (22%), Rusland (14%) og Afghanistan (11%). I 16 % af de sager, hvor Udlændingestyrelsen havde givet afslag, blev sagen omgjort til **asyl**. Se **Tabel 6**. Flygtningenævnet modtog endvidere i 2014 i alt 948 klager over **Udlændingestyrelsens** afgørelser i Dublin-sager og afsluttede 924 Dublin-sager. Nævnets afgørelser er endelige og kan ikke indklages for ombudsmanden, domstolene eller administrative instanser. Hvis der fremkommer væsentlige nye oplysninger, kan sagen dog i nogle tilfælde genoptages.

Ved behandling af en asylsag i Flygtningenævnet medvirker 5 personer: formanden, som er dommer og indstillet af Domstolsstyrelsen, en advokat indstillet af Advokatrådet, et medlem fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, et medlem fra Udenrigsministeriet, og et medlem indstillet af Dansk Flygtningehjælp. Flygtningenævnet omtales ofte som et uvildigt domstolslignende organ, men uvildigheden modsiges af dets sammensætning, idet to af medlemmerne skal være ansat i et ministerium.

Til forskel fra en dansk domstol foregår procedureerne i Flygtningenævnet bag låste døre uden en ydre, uvildig kontrol, og afgørelsen kan *ikke* appelleres til det almindelige retssystem. Sagerne er typisk heller ikke oplyst lige så godt som almindelige retssager, fx undersøges påstande om **terror** i mange tilfælde ikke. Ofte gives afslag pga. ændrede forklaringer eller forklaringer, som ikke findes troværdige. Det kan fx dreje sig om en forkert husket dato eller en fejlagtig oversættelse. Påstande herom kan ikke undersøges, fordi der ikke sker lydoptagelse af **Udlændingestyrelsens** asylafhøringer.

St. Kongensgade 1-3, 1264 Kbh. K - tlf.: 33 92 33 34
fln@inm.dk - <http://www.flygtningenaevnet.dk/>

FN, Forenede Nationer (Engelsk: UN): Verdensorganisation, der blev dannet af 51 stater efter 2. verdenskrig. I dag er der 193 medlemslande. FN spiller en afgørende rolle i international sikkerhedspolitik, i udviklingspolitik, flygtningespørgsmål, i kampen for menneskerettigheder, sundhed og uddannelse m.v. Arbejdet er organiseret i en række specialorganisationer, fx **UNHCR**, WHO, UNICEF, ligesom FN har

nedsat komiteer til at overvåge overholdelse af FN's enkelte konventioner, fx **CERD**, som overvåger **Racediskriminationskonventionen**. FN har institutionaliseret en række årlige markeringsdage med fokus på særlige indsatsområder, se eksemplet nedenfor!

Se **UNHCR, Konventioner og Menneskerettigheder**.

FN Byen, Marmorvej 51, 2100 Kbh. Ø - tlf. 45335000

<http://un.dk/da/>

FN's europæiske kontor i Bruxelles: +32 27 88 84 84

info@unric.org

FN-dag mod folkedrab: 27. januar. Se **Auschwitz-dagen**.

FN-dag mod racisme: Den 21. marts, til minde om Sharpeville-massakren i Sydafrika den 21. marts 1960, hvor fredelige demonstranter mod apartheidstyrets paslove blev beskydt af politiet, og 69 blev dræbt og 186 såret.

FN-Menneskerettighedsdag: 10. december. Se **Verdenserklæringen om Menneskerettighederne**

FN-forbundet: En tværpolitisk, ikke-statslig organisation, der har til formål at styrke interessen for FN og at øge forståelsen for nationers gensidige afhængighed og fælles ansvar for den internationale udvikling. FN-forbundet forholder sig kritisk og konstruktivt til spørgsmål vedrørende FN. *FN-forbundet, Tordenskjoldsgade 25 st.th, 1055 Kbh. K.*

Tlf. 33 46 46 90

fnforbundet@fnforbundet.dk - <http://www.fnforbundet.dk/>

FN's Racediskriminationskonvention, RDK: Vedtaget af FN's generalforsamling i 1965, trådte i kraft i 1969 og er ratificeret af 177 lande. Danmark har givet borgere ret til at klage i henhold til RDK. En klagesag kan dog først behandles af FN, hvis alle retsmidler er afprøvet i Danmark.

CERD (Committee on the Elimination of Racial Discrimination), *FN's Racediskriminationskomité*, er den komité i FN, der varetager overvågning, klagebehandling og gennemførelsen af bestemmelserne i RDK. CERD består af en række eksperter, der kan udtale kritik af et medlemsland. Kritikken har dog ikke bindende virkning som de afgørelser, der

kommer fra **Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol**. De lande, der har tiltrådt RDK, skal med nogle års mellemrum udarbejde og fremlægge rapporter om gennemførelsen af RDK. CERD's konklusioner om Danmark kan ses på <http://www.sosmodracisme.dk> under 'CERD om Danmark'.

RDK kræver, at følgende kriminaliseres: Udbredelse af ideer, der hviler på racemæssig overlegenhed eller racehad, tilskyndelse til racediskrimination, voldshandlinger eller tilskyndelse til voldshandlinger mod enhver race eller persongruppe af anden hudfarve eller etnisk oprindelse, ydelse af bistand til raceforfølgelse, fx finansiering, samt deltagelse i organisationer og organisering af propagandavirksomhed, som tilskynder til racediskrimination.

Medlemslande skal gennem lovgivning forbyde og forsøge at afskaffe alle former for racediskrimination og sikre ethvert menneske lige ret for loven, uanset race, hudfarve eller national eller **etnisk oprindelse**, især med hensyn til følgende rettigheder: Ret til arbejde, fagforeningsfrihed, ret til bolig, adgang til offentlige steder, ret til at forlade og vende tilbage til sit hjemland, stemmeret og valgbarhed.

Dele af RDK er indarbejdet i dansk lov i **Racismeparagrafen** (Straffelovens § 266 b) og i **Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.**, men desværre endnu ikke generelt.

Klager kan stiles til:

*The Committee on the Elimination of Racial Discrimination.
Office of the High Commissioner for Human Rights, 8-14 Avenue
de la Paix, 1211 Geneva 10, Switzerland
Tlf.: + 41 22 917 9220 eller + 41 22 917 9656*

Folkedrab, folkemord: Folkedrab er udryddelse eller forsøg på udryddelse af et folk, dvs. racismen i sin mest bestialske konsekvens. FN vedtog i 1948 en folkedrabskonvention, hvori begrebet folkedrab blev defineret som: handlinger, der begås i den hensigt helt eller delvist at ødelægge en national, etnisk, racemæssig eller religiøs gruppe, dvs. drab, tilføjelse af betydelig fysisk eller psykisk skade, hindring af fødsler, overførsel af børn til en anden gruppe, eller stærkt forringede levevilkår for at udvirke gruppens fysiske ødelæggelse.

Formålet med FN's folkedrabs-konvention var at forhindre fremtidige folkedrab, men desværre blev **holocaust** ikke det sidste folkedrab i det 20. århundrede. Mere end 100

millioner mennesker anslås at have mistet livet som følge af folkedrab siden 1900. Danmark vedtog i 1955 *Lov om straf for folkedrab*, men har f.eks. ikke anerkendt folkemordet på 1½ million armeniere i 1915.

Se **Auschwitz-dagen** og <http://folkedrab.dk>

Folkeskolen: Børn fra **etniske minoriteter** er omfattet af undervisningspligt på linje med andre børn, når de opholder sig i Danmark i mere end 6 måneder. Kommunerne har ansvaret for, at alle børn indskrives i folkeskolen eller får undervisning, der svarer til folkeskolens, fx ved hjemmeundervisning. I 2015 var der 61.734 elever som var indvandrere eller efterkommere af indvandrere i folkeskolen og 11.968 på friskoler og private grundskoler.

Tosprogede børn med utilstrækkelige danskundskaber tilbydes normalt ekstra danskundervisning, i nogle kommuner i særlige modtageklasser, der har børn af forskellige nationaliteter, eller på hold i en del af undervisningstiden. Få kommuner tilbyder **modersmålsundervisning**. Det er en kommunal beslutning, om undervisning af barnet skal foregå på distriktsskolen eller på en anden skole.

I Grundloven § 76 står der: *Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen.* Børn i asylcentre har ikke ret til at gå i folkeskolen. Nogle har fået lov til det, men en del undervises på Dansk Røde Kors center-skoler, og undervisningen dér fører ikke frem til en afgangseksamen.

Fra de asylcentre, der drives af kommunerne, undervises børnene i modtageklasser eller i almindelige klasser i folkeskolen. Der er i 2016 fremsat lovforslag om, at udenlandske børn, som har behov for særlig sprogstøtte i dansk, skal kunne undervises uden for folkeskolens regi i op til to år, hvorefter de skal indsluses i folkeskolen.

Se **Brug Folkeskolen** og <http://www.skoleforalle.dk/>

Fordom: Fordomme er negative, generaliserende og forudfattede antagelser om personer eller især grupper. Fordomme kan give anledning til adfærdsmæssige reaktioner såsom **diskrimination**, mobning, eksklusion og overgreb. Fordomme er ofte knyttet til køn, **etnicitet**, religion, alder, seksualitet eller handicap. Fordomme er selvforstærkende,

fordi de kan blokere for kontakt.

Se **Diskrimination**.

Foreningen af Udlændingeretsadvokater, FAU: Forening af advokater, der har en særlig interesse i udlændingelovgivningen. Liste over advokaternes og foreningens kontaktoplysninger, Se <http://fauadv.dk/>

Foreningen Nydansker: Foreningens formål er at fjerne barrierer for nydanskere i Danmark og fremme beskæftigelse og integration af denne gruppe på arbejdsmarkedet. Sankt Peders Stræde 28C, 4 sal, 1453 Kbh. K - tlf.: 33 93 43 83 info@foreningen-nydansker.dk - <http://www.foreningen-nydansker.dk/>

Forskningscenter for Migration, Etnicitet og Sundhed, MESU: Initierer og gennemfører forskning og medvirker til andres forskning om blandt andet migration og etniske minoriteters sundheds- og sygdomsmønstre, og om hvordan sundhedsvæsenets struktur, funktion og effekt passer til de behov, som migranter og etniske minoriteter har. MESU, Københavns Universitet, Øster Farimagsgade 5, Postboks 2099, 1014 Kbh. K. - tlf.: 35 32 72 88 mesu-office@sund.ku.dk - <http://mesu.ku.dk/>

Fort Europa: EU-landene har forsøgt at beskytte sig mod flygtninge og migranter ved en fælles asyl- og visumpolitik gennem samarbejde med visse lande i Nordafrika og Tyrkiet. Desuden ved bygning af grænsehegn og indførelse af et grænseagentur, Frontex, der har til formål at hindre flygtninge og migranter i at komme til Europa.

Siden 1993 har **UNITED for Intercultural Action** dokumenteret antallet af illegale immigranter og flygtninge, som er døde på vej til Europa - ofte druknet i Middelhavet -- eller som følge af Europas indvandringspolitik. Denne *list of deaths*, dødsliste, omfattede juni 2015 mere end 22.000 mennesker (Se www.unitedagainstracism.org).

I 2008 vedtoges i EU et tilbagesendelsesdirektiv, der muliggjorde fængsling af ikke-kriminelle illegale indvandrere i op til ½ år med mulighed for forlængelse til i alt 1½ år. Ifølge en aftale med Tyrkiet kan bådflygtninge fra Tyrkiet til

Grækenland tilbagesendes til Tyrkiet mod, at EU tager imod en asylansøger fra Tyrkiet. FN har kritiseret aftalen for ikke at respektere **Flygtningekonventionen**.

Fremmedhad: Efter det græske ord **xenofobi**: Frygt og afsky for alt udenlandsk, alt fremmed.

Fætter-kusine-reglen: Når man søger **familiesammenføring** for ægtefælle, er der en formodningsregel, som betyder, at der normalt gives afslag, hvis ægtefællerne er nært beslægtede.

Ghetto: Oprindeligt betegnelsen for et kvarter, hvor jøder var tvunget til at bo. Begrebet kommer fra hebraisk *Ghet*, som betyder adskillelse og fra italiensk *Geto*, som betyder støberi, fordi det jødiske kvarter i Venedig var placeret ved et støberi.

I andre lande er ghettoer fattige kvarterer med næsten udelukkende beboere fra samme etniske gruppe.

I Danmark bruges begrebet ghetto om kvarterer, som har:

- 1) mere end 50% beboere af ikke-vestlig baggrund
- 2) over 50% af 30-59-årige, der kun har en grunduddannelse
- 3) mere end 40% 18-64 årige uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse
- 4) en gennemsnitlig bruttoindkomst for 15-64-årige (excl. uddannelsessøgende) på mindre end 55 % af gennemsnittet i hele regionen.
- 5) mindst 2,70% af beboerne på 18 år og derover dømt for overtrædelse af straffe- el. våbenloven eller lov om euforiserende stoffer

Se **segregation** og **spredningspolitik**.

Hadforbrydelser, hate crimes: En betegnelse for forbrydelser, som "har baggrund i andres **etniske oprindelse**, tro, seksuelle orientering eller lignende" (Straffelovens § 81 nr. 6). Adskiller sig fra andre forbrydelser ved, at motivet er offerets (formodede) tilhørsforhold til en gruppe og ikke noget, som offeret gør, og det skal indgå som skærpende omstændighed ved fastsættelse af straffen. Desværre bruges denne paragraf meget sjældent i Danmark, selv om vi har

forpligtet os internationalt til at bekæmpe hadforbrydelser.
Se **AnmeldHad.dk** og **Racisme**.

Holocaust: Kommer af de græske ord *holos*: fuldstændig og *caustos*: brændt. På hebraisk bruges ordet *shoah*. Nogen bruger ordet om Nazi-Tysklands forsøg på at udrydde alle jøder i Europa, andre bruger det om Nazi-Tysklands forfølgelse og udryddelse af alle uønskede grupper, inkl. romaer og sintier, homoseksuelle, udviklingshæmmede m.v. Under 2. verdenskrig blev over 6 millioner jøder myrdet, de fleste i **koncentrationslejre** som et led i nazisternes plan om at myrde alle europæiske jøder (=Die Endlösung).

I Tyskland er det forbudt at sige offentligt, at **holocaust** aldrig har fundet sted: holocaust-benægtelse

Se **Antisemitisme, Folkedrab, Koncentrationslejre, Kry-stalnatten** og **Auschwitzdag**.

Humanitær opholdstilladelse: En ansøgning om humanitær opholdstilladelse indgives til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. som i helt særlige tilfælde kan give **opholdstilladelse** af humanitære grunde til personer, der har fået endeligt afslag på asyl, hvis de f.eks. lider af en meget alvorlig behandlingskrævende sygdom. De får ikke derved flygtningestatus. Der bliver nu kun givet meget få tilladelser af denne art. I 2015 fik 69 personer opholdstilladelse af humanitære grunde el.lign. Tilladelserne begrundes som oftest med alvorlig sygdom, som ikke kan behandles i hjemlandet.

Se <http://www.nyiDanmark.dk> og **Tabel 6**.

Ikke-vold: En strategi for at nå et politisk mål uden brug af vold, militære midler eller trusler om vold. Stærkt sammenhold og offervilje kan have en psykologisk virkning.

Se **Civil ulydighed**.

Immigration: Indvandring med varig bosættelse for øje. I 2015 indvandrede i alt 71.739 personer til Danmark. Samme år udvandrede 47.988, hvilket resulterer i en nettoindvandring på 23.751 personer.

Se: **Emigration:** udvandring.

Indvandrere, immigrant: Person, som er flyttet til Danmark for permanent bosættelse for sig selv og sine efterkommere. Bruges ofte ukorrekt om mennesker, der er født her i landet. Ifølge Danmarks Statistik: person født i udlandet, hvor ingen af forældrene både er født i Danmark og er dansk statsborger. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer. Pr. 1. jan. 2016 boede der 540.503 indvandrere i Danmark (9,5%). En stor del af indvandrere og efterkommere bor i Region Hovedstaden. Se **Tabel 2** og **Asylansøger**.

Indvandrermedicin: Et forholdsvis nyt område. En rapport (2013) fra Indvandrermedicinsk klinik på Odense Universitetshospital - den første klinik af sin art i Danmark - dokumenterer forskelsbehandling af flygtninge/indvandrere på sygehuse og i kommunerne. Det er nødvendigt at træne læger, sygeplejersker og sagsbehandlere i at inddrage flygtninges specielle vilkår, bl.a. bør der oftere anvendes tolk. Ansatte i social- og sundhedsvæsenet mangler forståelsen for, at sproget er det centrale værktøj i samtalen med patienterne. Der foreslås oprettet indvandrermedicinske klinikker i alle regioner for at forbedre patientsikkerheden, beskytte mod forskelsbehandling og forbedre patientforløbene.

Indvandrermedicinsk Klinik, Patienthotellet, 6. sal, Indg. 1, Sdr. Boulevard 29, 5000 Odense C tlf. +45 6541 3251

<http://ouh.dk/wm266206>

Indvandrermedicinsk Klinik, Afsnit 038, Infektionsmed.Afd., Hvidovre Hospital, Østvej Pav.2, 2650 Hvidovre Tlf.: 38 62 13 82

Indvandrerådgivningen: En forening med gratis rådgivning, men sagsbehandling mod betaling. Der rådgives bl.a. om **opholdstilladelse** og **familiesammenføring**, **tvangsægteskaber** og vold mod udenlandske kvinder.

Silkeborgvej 29 -butikken, 8230 Åbyhøj

Tlf. 88 70 98 98 & 26 22 36 11

postmaster@indvandrerraadgivningen.dk

<http://www.indvandrerraadgivningen.dk/>

Indvandrerstop: Da der var mangel på arbejdskraft i slutningen af 1960'erne, kom mange gæstearbejdere til Danmark. Fra 1971 kunne man kun få **opholdstilladelse**, hvis

man i forvejen havde en arbejdskontrakt, og ved oliekrisen i 1973 blev indvandrerstoppet gjort totalt.

Indvandring: Se Immigration

Institut for Menneskerettigheder, IMR: Oprettet i 2002 som en uafhængig national menneskerettighedsinstitution jf. FN's Paris-principper. IMR erstattede Det Danske Center for Menneskerettigheder, som blev stiftet i 1987. På IMR forskes der i terrorbekæmpelse og menneskeret, integration, digitaliseringen i samfundet, diskrimination på arbejdsmarkedet m.v.

Wilders Plads 8K, 1403 Kbh. K - tlf. 32 69 88 88

info@humanrights.dk - <http://menneskeret.dk>

Se **menneskerettigheder**.

Integration, at integrere: Sammensmeltning af dele til en ny helhed. Medlemmer af mindretalskulturer bevarer deres egen kultur, men kender flertallets sprog og normer og love og indgår på lige fod med flertallet inden for uddannelse, på arbejds- og boligmarkedet og i forhold til samfundets institutioner (politi, domstole, sundhedsvæsen osv.). Der er tale om en to-vejs-proces, hvor samfundets og flertalskulturens bidrag er *den strukturelle integration*, dvs. at man sikrer mindretallets adgang til alle samfundets institutioner uden **diskrimination**. Se **Assimilation**.

Integrationsloven: Lov om integration af udlændinge i Danmark var den første egentlige integrationslov. Den trådte i kraft pr. 1. jan. 1999 og er siden ændret hyppigt. Loven omfatter bl.a. et integrationsprogram, hvor **flygtninge** og **familiesammenførte** udlændinge får **danskundervisning** samt mulighed for at komme på kurser, i praktik og løntilskud.

Siden 2016 er integrationsprogrammets længde ændret fra 3 til 5 år, og der er fokus på, at flygtninge og familiesammenførte hurtigt skal have afklaret deres kvalifikationer og i praktik.

Programmet forestås af kommunerne. En integrationskontrakt indgås mellem udlændingen og bopælskommunen (om den enkeltes beskæftigelses-/uddannelsesmål), og den

gælder indtil en evt. opnåelse af tidsubegrænset **opholdstilladelse**. Udlændinge mellem 18 og 25 år (på SU/elevløn) kan pålægges at foreslå og gennemføre en uddannelse.

Flygtninge bliver fordelt efter et kvotesystem til landets kommuner, hvor de skal forblive i hele introduktionsperioden, med mindre en anden kommune eller organisation indvilliger i at overtage deres integrationsprogram. Tidsubegrænset opholdstilladelse er blandt andet betinget af en bestået Prøve i Dansk 2.

Hvis man er kommet til landet efter 1.8.2010 som arbejdstager, medfølgende ægtefælle eller studerende får man tilbudt et såkaldt *introduktionsforløb*. Udlændinge på au pair-ophold kan kun følge danskundervisning 2 moduler.

Se **Danskprøver** og **Opholdstilladelse**.

Integrationsministeriet blev nedlagt, da Helle Thorning-Schmidts regering trådte til i 2011, men med V-regeringen oprettedes i 2015 **Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet**.

Slotsholmsgade 10, 1216 Kbh. K - tlf. 61 98 40 00
uibm@uibm.dk - <http://uibm.dk>

Se **Udlændingestyrelsen**, **Flygtningenævnet** og
<http://nyidanmark.dk>

Integrationsråd: Ifølge **integrationsloven** kan kommuner oprette et integrationsråd for at sikre kvalificeret rådgivning i varetagelsen af integrationsopgaven. Kommunalbestyrelsen beslutter sammensætningen. Det er kommunalbestyrelsens beslutning, om der afholdes et vejledende valg og i hvilken form. Et råd består af mindst 7 medlemmer med bopæl i kommunen. Integrationsrådene vælger kun 5 medlemmer af **Rådet for Etniske Minoriteter**. Integrationsråd findes i dag i langt under halvdelen af kommunerne.

Se mere: <http://rem.dk>

Integrationsydelse: Hvis man har været i Danmark mindre end 7 år ud af de sidste 8 år, får man den lavere integrationsydelse i stedet for kontanthjælp. Ydelsen er ca. 4.000-6.000 lavere for personer over 30 år. Hvis man f.eks. er under 30 og bor sammen med sine forældre, får man kun 2.590 kr/md. (2016). Man har ikke ret til ferie. Der gælder dog særlige regler for EU-borgere. Hvis man har haft ophold i et

andet EU-land, inden man rejste til Danmark, og fik arbejde i Danmark umiddelbart efter indrejsen, vil man ikke være omfattet.

Se **Dansktillæg** og **Starthjælp**.

Islamisk-kristent Studiecenter (IKS): Med en bestyrelse bestående af 3 kristne og 3 muslimer arbejder IKS på at udvikle og forbedre sameksistensen mellem mennesker med kristen og muslimsk baggrund i Danmark gennem fælles studier, undervisning, foredrag, rådgivning, oplysningsmateriale, ligebehandlingsarbejde og fælles projekter. Unge med minoritetsbaggrund tilknyttes centret og inddrages i frivilligt arbejde, samfundsmæssige aktiviteter og foreningslivet.

Ryesgade 30B, 2200 Kbh. N - tlf. 70220406

iks@ikstudiecenter.dk - <http://ikstudiecenter.dk>

Komiteen for Udlændinges Retssikkerhed: giver juridisk og social rådgivning for udlændinge og deltager i det anti-racistiske arbejde.

Fredsbutikken i Mejlgade 107, kld., 8000 Århus - tlf.: 20 47 96 99

Koncentrationslejre: Fangelejre, hvor magthaverne uden dom indespærrer personer med bestemte karakteristika, f.eks. af etnisk, fysisk, social, mental eller politisk art. Fx i Nazi-Tyskland, hvor koncentrationslejrene for "undermennesker" og politiske modstandere i mange tilfælde udviklede sig til tilintetgørelseslejre. Andre eksempler er Stalins gulag-lejre og USA's lejr i Guantanamo.

Se **Holocaust** og **Nationalsocialisme**.

Konvention: Af latin: *convenire*, at blive enig. International aftale, traktat, overenskomst eller vedtægt. Konventioner ratificeres ved folketingsbeslutning. Ratificerede konventioner er bindende for danske offentlige myndigheder, men kun **Den Europæiske Menneskerettighedskonvention** er fuldt inkorporeret i dansk ret.

De vigtigste menneskerettighedskonventioner kan ses på:

<http://www.sosmenneskerettigheder.dk>

<http://www.menneskeret.dk>

Konventionsflygtning: Se **Flygtning**.

Krystalnatten: Den 9. november 1938 blev et vendepunkt, hvor nazisterne i Tyskland gik fra hetz og politisk chikane mod jøderne til anvendelsen af vold. Tusinder af jødiske butikker blev ødelagt, synagoger blev nedbrændt og gravpladser blev skændet. 25-30.000 jøder blev sendt i koncentrationslejre og omkring 100 blev dræbt. Næste morgen lå skårene fra de knuste butiksruder overalt i gaderne, heraf navnet krystalnatten.

Den 9. november markeres i mange europæiske lande med fælles demonstrationer mod nazisme, højreekstremisme og **Antisemitisme**.

Ku Klux Klan, KKK: En hemmelig højreekstremistisk protestantisk organisation, oprindeligt for hvide, protestantiske, amerikanske mænd. KKK's vartegn er det brændende kors og kendetegnet er hvide kutter med spidshætter, der skjuler identiteten. Stiftet i 1865 af seks sydstatsveteraner lige efter borgerkrigen med det formål at fratage afro-amerikanerne deres borgerrettigheder og sikre det hvide protestantiske overherredømme. KKK stod bag bortførelser, voldtægter og drab på afro-afrikanere og på klanens modstandere, men døde ud, da sydstaterne indførte raceadskillelse (**segregation**) - for så at genopstå i 1915 under indtryk af 1. verdenskrigs patriotisme.

Medlemstallet i KKK toppede med mellem 4 og 6 millioner midt i 1920'erne, hvor kampen var rettet mod indvandringen, især af jøder og katolikker.

Pga. skandaler visnede KKK hen, men blussede op på ny i 1960'erne pga. borgerrettighedsbevægelsen i USA's sydstater. I dag består KKK af mellem 5.000 og 8.000 medlemmer i snesevis af forskellige klangrupper, der ofte strides indbyrdes.

Se **Racisme** og **Segregation**.

Kulturrelativisme: En kulturopfattelse der hævder, at en kulturs fænomener kun bør tolkes og vurderes ud fra den pågældende kulturs egne forudsætninger. Kulturrelativisme stilles ofte op som modsætning til **etnocentrisme**.

Kvoteflygtning, FN-flygtning: En flygtning, som kommer til Danmark efter aftalen mellem den danske regering og UNHCR om modtagelse af en årlig kvote på ca. 500 flygtninge. Kvoteflygtninge får asyl som **konventionsflygtninge**, men ikke dermed **tidsubegrænset opholdstilladelse**, ved indrejsen i Danmark.

Kvoteflygtninge hentes i flygtningelejre nær deres hjemland og udvælges blandt andet ud fra en forventning til deres arbejdsevne og deres integrationsmuligheder i Danmark.

Se **Flygtning**.

Lesbiske af anden etnisk baggrund: Se **LGBT**.

LGBT Asylum: Forening bestående af LGBT-personer, der er asylansøgere, danske statsborgere eller udlændinge med bopæl i Danmark. Foreningen arbejder for at forbedre forholdene for LGBT-personer i det danske asylsystem. Mange oplever social isolation eller endog hetz og overgreb i lejrene. Der mangler viden og information om muligheder i denne type asylsager hos personalet i lejrene, sagsbehandlere og asylansøgere selv. Man kan ringe og forblive anonym:

Telefontid: man. kl. 15-17, tors. kl. 17-19 tlf. 71 52 33 97 (Lycamobile) - info@lgbtasyllum.dk - <http://www.lgbtasyllum.dk/>

LGBT - Bøsser, lesbiske og transkønnede blandt udlændinge og nydanskere: I september 2015 kom rapporten *Nydanske LGBT-personers levevilkår*, som kan downloades fra Sabaahs hjemmeside. Den viste, at den psykiske trivsel blandt et betydeligt mindretal af de nydanske LGBT-personer er meget ringe. 20 procent af de nydanske homoseksuelle oplevede at blive socialt udstødt fra familien. 13 procent havde været udsat for vold fra familiemedlemmer. 33 procent havde overvejet selvmord inden for det sidste år.

Blandt de godt 1.000 repræsentativt udvalgte med ikke-vestlig baggrund, er 24 % enten »helt enige« eller »delvist enige« i, at sex med en af samme køn burde være forbudt.

Der findes flere foreninger for LGBT af anden baggrund end dansk: Se **Sabaah og LGBT Asylum**.

Ligebehandlingsnævnet: Nedsat efter Lov om Ligebehandlingsnævnet i 2009. Ligebehandlingsnævnet behandler klager over forskelsbehandling på grund af køn, **race**, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller **etnisk oprindelse**.

Nævnet behandler klager over forskelsbehandling på grund af køn efter lovgivningen om ligestilling af mænd og kvinder, og klager over forskelsbehandling af andre grunde efter **Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.** og **Lov om etnisk ligebehandling**. Nævnsmedlemmerne er jurister, som har særligt kendskab til området.

Nævnet kan tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse, i det omfang det følger af love og kollektive overenskomster. Nævnet kan kun behandle klager over forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, hvis lønmodtageren godtgør, at vedkommendes faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

Klager kan sendes via hjemmesiden, post eller mail til:
<http://www.ligebehandlingsnaevnet.dk/> - Ligebehandlingsnævnet,
Ankestyrelsen, 7998 Statsservice - ast@ast.dk
Adr.: Teglhølmegade 3, 2450 Kbh. SV- Tlf: 33 41 12 00

Lov om etnisk ligebehandling: Loven forbyder både direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af race eller **etnisk oprindelse**. Den gælder dog ikke på områder, der er omfattet af **Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.** eller for udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter. Loven skal forhindre forskelsbehandling og fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

Loven angår social beskyttelse, fx social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, der er tilgængelige for offentligheden - herunder bolig. Klager kan behandles af **Ligebehandlingsnævnet**, som desuden behandler klager over **diskrimination** af andre grunde end etnicitet.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.: En arbejdsgiver må ikke forskelsbehandle lønmodtagere eller jobansøgere med hensyn til løn- og arbejdsvilkår pga. **race**, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse,

seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller **etnisk oprindelse**.

Der gælder ligefrem bevisbyrde ved sagsanlæg, dvs. at den krænkede part skal bevise, at den anden har gjort noget forkert. Omvendt bevisbyrde gælder alene lønvilkår, hvor arbejdsgiveren må bevise, at arbejdet ikke har samme værdi.

Ved annoncering må det ikke tilkendegives, at man ønsker en person af bestemt køn eller etnisk herkomst. Ved ansættelse må man ikke søge at få oplyst nationalitet, religiøs, politisk eller seksuel orientering.

Med loven skete der en gennemførelse af dele af FN's **racediskriminationskonvention**.

Se **Ligebehandlingsnævnet**.

Mellemfolkeligt Samvirke, MS , ActionAid Denmark: MS blev oprettet i 1944 under navnet Fredsvenners Hjelpearbejde og fusionerede i 2009 med ActionAid. MS er en forening, som gennem international ungdomsudveksling og frivillighedsprogrammer arbejder for forståelse og solidaritet på tværs af grænser, hudfarve og partipolitik.

Fælledvej 12, 2200 Kbh. N. - tlf.: 77 31 00 00

ms@ms.dk - <http://www.ms.dk>

Mellemkommunale udligninger og statslige refusioner:

Det er kommunerne der er ansvarlige for integrationsindsatsen for flygtninge. Området er omfattet af refusionstrappen fra 2016, hvilket betyder, at staten yder refusion af forsørgelsesudgifterne: 80% de første 4 uger faldende til 20% efter 52 uger. Op til et nærmere bestemt loft refunderer staten desuden 50% af kommunens udgifter til **danskundervisning**, uddannelse, aktivering (et såkaldt integrationsprogram) og placering i job med løntilskud i introduktionsperioden. Desuden udbetales et grundtilskud pr. flygtning.

Staten refunderer også udgifter til **danskundervisning** for andre udlændinge. Endelig kan kommunerne få et resultattilskud, når en udlænding består en **danskprøve** eller har været i ordinær beskæftigelse eller på en studiekompetencegivende eller kompetencegivende uddannelse i ½ år.

Desuden omfordeles der penge mellem kommunerne under hensyntagen til antal udlændinge i forskellige aldersgrupper og til, hvor længe den enkelte udlænding har været i Danmark.

Menneskerettigheder: Rettigheder, som gælder alle mennesker uanset **race, etnicitet, køn, nationalitet, religion** eller sprog. Det drejer sig først og fremmest om det enkelte menneskes universelle rettigheder. Tanken om menneskerettigheder udvikledes af franske filosoffer i midten af 1700-tallet. Menneskerettigheder blev skrevet ind i USA's uafhængighedserklæring i 1776 og ved den franske revolution i 1789 og i **Verdenserklæringen om Menneskerettighederne**, som FN vedtog i 1948. Mange lande krænker menneskerettighederne, blandt andet i terrorbekæmpelsens navn.

Menneskerettighedserklæringen: Den europæiske **menneskerettighedskonvention** og **FN-konventionerne** herom kan findes på <http://www.sosmenneskerettigheder.dk/> under *Konventioner*.

Se **Verdenserklæringen om Menneskerettighederne** og **UPR-bedømmelse**.

Midlertidig beskyttelsesstatus: Se **Flygtning**.

Migration: Flytning fra et land eller område til et andet for at bedre sine forhold. Migration kan ske på grund af tvang eller andre ydre omstændigheder som f.eks. krig, forfølgelse, arbejdsløshed, sult (*push*-faktorer), eller man kan flytte frivilligt til områder med mere tillokkende forhold (*pull*-faktorer). Migration kan være midlertidig eller permanent.

Se **immigration** (indvandring) og **emigration** (udvandring).

Mit Asyl (Støttekredsen for Flygtningen i Fare): Arbejder for at FN's konventioner efterlevs i dansk asylpolitik. Deres indsats retter sig især mod børn og unge i asylsystemet.
c/o Mona Ljungberg, Skoleholdervej 41, 1., 2400 Kbh. NV
tlf.: 28 83 13 18 - kontakt@mitasyl.dk - <http://www.mitasyl.dk>

Modersmålsundervisning: Undervisning af **tosprogede børn** i at tale og skrive deres andet modersmål end dansk. Formålet med modersmålsundervisningen er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, så de kan forstå det talte og skrevne sprog og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes

sproglige bevidsthed og fremme deres lyst til at beskæftige sig med sprog og kultur. Den skal give eleverne indsigt i hjemlandets kultur, bl.a. for at lette børnenes eventuelle tilbagevenden til dette land, samt styrke den internationale forståelse.

I folkeskolen kan der undervises 3-5 timer om ugen i modersmålet, hvis kommunen kan og vil skaffe en egnet lærer og økonomiske midler. Undervisningen foregår normalt efter skoletid, ofte for børn fra flere skoler, evt. fra flere kommuner. Fra 2002 blev statsstøtten til modersmålsundervisningen afskaffet og kommunerne har nu kun pligt til at tilbyde det til børn fra EU/EØS-lande og Færøerne og Grønland. Det betød et kraftigt fald i udbuddet.

Nogle politikere mener, at det offentlige ikke skal bekoste modersmålsundervisningen, men at barnet bør bruge kræfterne på at lære dansk. Sprogforskere pointerer, at abstrakt tænkning og indlæringsevnen generelt fremmes, hvis modersmålsudviklingen støttes. Psykologer understreger, at modersmålet er afgørende for børnenes identitetsdannelse og desuden har stor betydning for forholdet mellem forældre og børn.

I USA har en undersøgelse af mere end 700.000 elever over 11 år vist, at styrkelse af andetsproget alene ikke virker, men det gør undervisning på modersmålet, idet de tosprogede børn så bliver klart bedre end de ét-sprogede (Wayne & Collier, 2001). I 2013 valgte 200 folkeskoler i et forsøg at lade to-sprogede bruge modersmålet (arabisk/tyrkisk) i flere af skolens fag, bl.a. matematik og naturfag.

Motivationsfremmende tiltag, motivationsfremmende foranstaltninger: Hvis afviste asylansøgere ikke samarbejder med de danske myndigheder om udrejse og ikke vil skrive under på, at de frivilligt vil tilbagesendes til deres hjemland, kan de blive udsat for "motivationsfremmende tiltag" for at presse dem til at medvirke til udrejse af Danmark. Det er aldrig vist, at de motivationsfremmende foranstaltninger virker, men de er voldsomt belastende for asylansøgerne.

Det drejer sig om:

- nedsættelse af den kontante ydelse til kun at dække kantinemåltider på asylcentret tre gange dagligt eller et minimumsbeløb til kost (i 2016: 800 kr. hver 14. dag for en enlig

- voksen og 2.935 kr. for en familie med to voksne og to børn)
- evt. oversendelse til et **udrejsecenter**,
 - ophør af undervisning, praktik eller beskæftigelsestiltag,
 - hyppig meldepligt hos politiet.

Hvis politiet frygter, at asylansøgeren vil forsvinde fra centret, kan vedkommende evt. frihedsberøves i Ellebæk-fængslet, Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere, som først og fremmest huser ikke-kriminelle asylansøgere. En sådan frihedsberøvelse var tidsubegrænset og kunne vare i flere år, men EU har i 2016 gennemført et tilbagesendelsesdirektiv, som maksimalt tillader tilbageholdelse af udokumenterede migranter i op til 1½ år.

I familier, der er blevet afvist, vil familiefaderen ofte blive fængslet, mens moderen passer børnene i asylcentret, da børn under 18 år ikke må fængsles. Dette belaster naturligvis også børnene voldsomt.

Se også **Udrejsecentre**.

Mulat: stammer fra portugisisk *mulato* og betyder egentlig muldyr/mulæsel. Bør derfor undgås.

Multikulturalisme, multikulturelt samfund: Samfund, hvor forskellige kulturelle og/eller etniske grupper fungerer tolerant og harmonisk sammen. For at man kan sige, at et samfund er multikulturelt, må tolerancen omfatte kulturelle, sproglige, politiske og religiøse forskelle. Canada anses for et af de lande, som mest åbent har udviklet multikulturelle politikker, der bygger på sameksistens, gensidig tolerance og lighed. Se **Integration**.

Nationalisme: Udvikledes som idé i 1800-tallet som basis for krav om politisk selvbestemmelse for nationer. Det var europæiseringen og moderniseringen af verden, som bragte nationalismen frem. Den kan være forbundet med fremmedangst, racisme og militarisme. Den aktuelle danske nationalisme insisterer på at vide, hvad "danskhed" er, og fremhæver (etniske) danskere på bekostning af andre. Se **Etnocentrisme** og **Kulturrelativisme**.

Nationalsocialisme, Nazisme: Begrebet knytter sig til det tyske parti NSDAP, oprettet af Adolf Hitler. Partiets ideolo-

gi var ekstremt nationalistisk, imperialistisk og racistisk. Racismen byggede på en opfattelse af hierarki mellem racerne. Den ariske race opfattedes som overmennesker, mens bl.a. jøder og romaer var undermennesker.

I Det tredje Rige opbyggede Hitler et personligt diktatur understøttet af terror og propaganda. Al opposition blev ryddet af vejen. Hitlers socialstat, bl.a. finansieret af formuer konfiskeret fra jøder, banede vejen for hans popularitet blandt masserne. Ideen om *Lebensraum* - livsrum, råderum - førte til en erobningskrig, som skulle sikre Tyskland herredømmet over store områder af verden. Jøderne blev udnyttet til slavearbejde i koncentrationslejre eller systematisk udryddet i gaskamre. Se **Folkedrab**, **Holocaust** og **Koncentrationslejr**.

Naturalisation: Erhvervelse af **dansk statsborgerskab**, **dansk indfødsret**. Folketinget tildeler dansk statsborgerskab til udlændinge ved halvårlige indfødsretslove. Lovforslag fremsættes af Udlændinge- Integrations- og Boligministeriet. Som noget nyt er det siden 1. sept. 2015 muligt at have dobbelt statsborgerskab.

Betingelserne for naturalisation omfatter blandt andet: udlændinge skal have tidsubegrænset **opholdstilladelse** og skal have boet i Danmark uafbrudt i 9 år minus udlandsophold på sammenlagt mindre end et år. Der stilles kortere opholdskrav til fx nordiske statsborgere og personer, der er gift med danske statsborgere, samt statsløse mellem 18 og 21 år. Man skal have været selvforsørgende i mindst 4½ ud af de sidste 5 år, og i hele det sidste år, og hvis man er idømt en frihedsstraf, kan man ikke få indfødsret, eller først efter en karenstid (som i 2016 blev fordoblet), og man må heller ikke have gæld til det offentlige.

Ansøgeren skal bestå Prøve i Dansk 3 samt en indfødsretsprøve i dansk kultur, historie og samfundsforhold. Ved nogle psykiske lidelser kan der være mulighed for dispensation.

Børn, der er født og opvokset i Danmark, kunne indtil 2016 opnå statsborgerskab ved erklæring, men nu kan kun nordiske statsborgere få det.

Dog kan **statsløse** født og bosiddende i Danmark få statsborgerskab, inden de fylder 18 år, uden at skulle opfylde ovenstående krav.

Som det ses af **Tabel 3**, har antallet, der får **dansk statsborgerskab**, været faldende, og en stigende andel af de **indvandrere, flygtninge og efterkommere**, som bor i Danmark, er dermed sat uden for vores parlamentariske demokrati. Mange tosprogede vil ikke kunne bestå Prøve i Dansk 3, der sigter på mennesker med videregående uddannelse, og kravene til indfødsretsprøven blev også skærpet i 2016.

Se **Dansk indfødsret, Statsløse, Danskprøver og tabel 3** og <http://uibm.dk/>

Neger, N-ordet: *Negro/neger* hævdes ofte at stamme fra det latinske *niger*= *sort*. Det er ikke korrekt. Mennesker fra det afrikanske kontinent blev på latin kaldt *affer*. *Negro/neger* har sin oprindelse i slavehandlen og blev overtaget fra de portugisiske slavehandlere, det danske *neger* muligvis via hollandske slavehandlere.

Desuden har antropologer brugt ordet som betegnelse for det, man mente var den sorte race fra Afrika syd for Sahara. Denne brug af ordet blev opgivet, da man opgav begrebet menneskeracer. N-ordet har siden slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne været opfattet som nedsættende i USA, og det gælder altså ikke kun *nigger*, men også *Negro*. Også afrikanere opfatter ordet som nedsættende.

Om dansker med afrikanske rødder kan man bruge afro-dansker.

Se **Mulat**.

NGO, Non-Governmental Organisation: Oprindeligt er udtrykket brugt om de internationale og nationale organisationer, som ifølge FN's charter har konsultativ status - ikke legitim status - i forbindelse med FN's organer.

NGO'er fremlægger typisk redegørelser og opfordrer myndighederne til forstærkede indsatser indenfor deres specifikke interesseområder, fx menneskerettigheder eller antiracisme. Til forskel fra *græsrodsbevægelser* er NGO'er typisk større, med både frivillige og lønnede ansatte, og er mere etablerede med en formel struktur. Ofte dækkes driften til NGO'er helt eller delvis af offentlige midler.

Nydansker: bruges om *danskere af anden etnisk baggrund end dansk*. Mange *ikke-hvide danskere* foretrækker selv at bruge

brune danskere. Udtrykket *3. generations indvandrere* giver ingen mening, idet de altid er født her i landet og ikke indvandret. En anden mulighed er *3. generations danskere*, men målet må være at holde op med at opdele danskere efter etnicitet.

NyiDanmark.dk: En fælles hjemmeside for Udlændingestyrelsens og Styrelsen for International Rekruttering og Integration om reglerne for indrejse og ophold i Danmark. Teksten er på dansk, men nogle områder er oversat til engelsk.

NyiDanmark.dk indeholder masser af oplysninger, statistik og vejledninger vedrørende lovgivningen om udlændinge- og beskæftigelsesområdet.

<http://www.nyidanmark.dk/>

Nævnet for Etnisk Ligestilling: Nævnet blev oprettet ved lov i 1993. Ved en revision af loven i 1997 blev det en selvstændig myndighed med eget sekretariat. Nævnet høstede stor international anerkendelse, men blev nedlagt af VK(O)-regeringen i 2003.

Omskærelse, Religiøs: Omkring en tredjedel af verdens mænd er omskåret. I Danmark omskærer man primært drenge af religiøse årsager, hvis omskæringen ikke er medicinsk begrundet. Jødiske drenge skal ifølge Moseloven omskæres på 8. dagen. Muslimske drenge omskæres normalt inden for det 1. år undtagen hos muslimer med kulturbaggrund i det tyrkiske område, hvor omskæringen foretages senere.

Det er forbudt ved lov at omskære piger.

Se <https://beggesider.wordpress.com/>

Opholdstilladelse: Reglerne om opholdstilladelse fremgår af **Udlændingeloven**, som ændres næsten konstant. Der skelnes mellem *midlertidig opholdstilladelse* og *tidsubegrænset (permanent) opholdstilladelse*.

Nordiske borgere kan rejse ind og opholde sig og arbejde her i landet uden særlig opholdstilladelse.

Statsborgere fra EU/EØS og Schweiz kan opholde sig her i 3 måneder uden særlig hjemmel og i 6 måneder, hvis de leder

efter arbejde.

Inden tiden er udløbet, kan disse borgere søge om et registreringsbevis hos Statsforvaltningen, hvis de har arbejde eller studerer her i landet eller har tilstrækkelige midler til at antages at ville være selvforsørgende.

*Statsborgere uden for Norden/EU/EØS (fra **tredjelande**)* kan opholde sig - men ikke arbejde - i normalt op til 3 måneder, og højst 90 dage pr. halvår i Danmark. Der kræves dog *visum* fra de fleste lande i Afrika, Asien og Latinamerika, dette giver normalt lov til ophold i alle Schengen-landene. Et visum er meget vanskeligt at opnå fra lande, hvorfra danske myndigheder frygter, at borgerne vil søge om **asyl**.

Greencard-ordningen for højtuddannede fra **tredjelande** blev afskaffet i 2016, og reglerne for opholdstilladelse til arbejde ændres efter behovet på arbejdsmarkedet og må tjekkes på nyidanmark.dk:

Derudover kan opnås opholdstilladelse ved **asyl** og **familiesammenføring**. Se disse.

Tidsubegrænset opholdstilladelse kan normalt tidligst opnås efter 6 års lovligt ophold i Danmark, men kræver yderligere opfyldelse af mange betingelser, fx beståelse af sprogprøver og andre prøver samt en række krav om beskæftigelse, fravær af offentlig forsørgelse, gæld, og kriminalitet m.v. Visse grupper kan undtages for nogle af kravene. Det er **Udlændingestyrelsen**, der behandler ansøgninger om tidsubegrænset ophold. Opdaterede regler findes på:

<http://www.nyidanmark.dk> .

Se **Danskprøver** og **Positivlisten**.

Pogrom, *russisk*: Voldelig forfølgelse af en befolkningsgruppe. Oftest anvendt om jødeforfølgelse. Se **Antisemitisme**.

Positivlisten: En liste over erhverv med mangel på kvalificeret arbejdskraft. Uddannede tredjelandsstatsborgere, som er tilbudt job inden for disse erhverv, har særligt let adgang til det danske arbejdsmarked. Kan medføre afvigelse fra 24-års-reglen ved familiesammenføring.

Se **Opholdstilladelse**.

Positiv særbehandling (Engelsk: *affirmative action*): Ved positiv særbehandling forstås forskelsbehandling, som be-

står i, at en særlig gruppe får fortrinsret, fordi de historisk er blevet diskrimineret. Tillades i FN's **racediskriminationskonvention** som noget midlertidigt, når det er nødvendigt for at sikre visse etniske grupper eller enkeltpersoner ret til at nyde eller udøve menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med medlemmer af flertalskulturen.

Når formålet er opfyldt, skal den positive særbehandling stoppe; særbehandlingen må ikke medføre, at der vedvarende opretholdes ulige eller særskilte rettigheder for forskellige grupper. Se **Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet**.

PTSD: Posttraumatisk stress-syndrom-diagnosen ses ofte hos ofre for **tortur**. Symptomerne er søvnbesvær, mareridt – evt. om dagen, hukommelsestab, koncentrationsbesvær, hvilket bl.a. gør det vanskeligt at lære et nyt sprog.

Diagnosen har tidligere medført automatisk dispensation fra de sædvanlige prøvekrav til opnåelse af dansk indfødsret, hvilket er i overensstemmelse med FN's handicapkonvention. Nu afgøres sagerne individuelt af Indfødsretsudvalget

Se: **Dignity**.

Race: Racebegrebet blev oprindeligt defineret ved arvelige fysiske træk, der adskiller den ene menneskerace fra den anden, fx hovedform, hudfarve m.v. I bl.a. Nazi-Tyskland og i Sydafrika under apartheid kæmpede læger for at kortlægge kriterierne for de såkaldte "menneskeracer". Da den genetiske variation inden for den enkelte "race" var større end den genetiske variation imellem racerne, har moderne videnskab opgivet begrebet menneskeracer, og mennesket betragtes nu som én fælles race.

Se **Apartheid, Nationalsocialisme og Racisme**.

Racediskrimination: Se **Diskrimination og Racisme**.

Racisme: Racisme kan inddeles i en biologisk og en kulturel racisme. Den oprindelige *biologiske racisme* hævder, at der findes et hierarki af racer inden for menneskeheden, der er underordnet hinanden med den hvide race øverst, og som

er baseret på arvelige egenskaber såsom hudfarve, hovedform og ansigtstræk mm. Disse antagelser vandt tilslutning i 1700- og 1800-tallets vestlige videnskab: *racebiologien*.

Den kulturelle racisme er nutidens form for racisme. Den går ud fra, at nogle folkeslag er så forskellige, at de ikke kan leve sammen på grund af forskelle i religion, kultur eller **etnicitet**, og man opfatter sin egen kultur som den bedste, se **Etnocentrisme**.

I Danmark inddeles indvandrere og efterkommere ofte efter vestlig oprindelse og ikke-vestlig oprindelse, hvilket svarer til traditionelt hvide og ikke-hvide.

Ved *institutionel racisme* forstås, at racistiske forestillinger er indbygget i lovgivning, regler og praksis hos offentlige myndigheder i et land. Dette medfører diskrimination, der forringer bestemte etniske eller religiøse gruppers rettigheder.

Ved *strukturel racisme* forstås, at etniske/religiøse/seksuelle minoriteter ikke har lige adgang til fx uddannelse, arbejdsmarked, boliger og samfundets institutioner såsom politi, retsvæsen osv., fordi medlemmer af majoriteten sædvanligvis får fortrinsret. Der er altså ikke tale om nogen oplevelse af mere- eller mindreværd, men snarere en præference for det kendte.

Ved *hverdagsracisme* forstås "den lille racisme", som den viser sig ved nedsættende bemærkninger eller ekskluderende handlinger og forskelsbehandling af visse grupper blandt almindelige mennesker.

Konsekvenser af racisme: Racisme og had mod bestemte befolkningsgrupper er farlig, da det nemt fører til **diskrimination**, udelukkelse og vold. Konsekvenserne af den biologiske racisme i den nazistiske ideologi er velkendte.

Efter 2. verdenskrig og afkolonialiseringen lagde man de fleste steder afstand til den biologiske racisme, dog ikke i Sydafrika, hvor **apartheid** var gældende politik fra 1948 - 1994.

Se: **Antisemitisme, FN's Racediskriminationskonvention, Fordom, Fremmedhad, Hadforbrydelser, Holocaust, Ku Klux Klan, Nationalsocialisme, Race, Racismeparagraffen, Xenofobi**.

Racismeparagraffen, Straffelovens § 266 B:

*Stk 1: Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin **race**, hudfarve, nationale eller **etniske oprindelse**, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. Stk.2: Ved straffens udmåling skal det betragtes som skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.*

Ifølge FN-konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination (1965), skal de lande, der har tiltrådt konventionen, gøre udbredelsen af racistisk propaganda strafbar. Racismeparagraffen stammer dog fra 1939, og var tænkt som et værn mod den **racisme** og **antisemitisme**, som fulgte af den tyske **nationalsocialisme**.

Paragraffen anvendes sjældent - på trods af, at racistisk propaganda og racistiske udtalelser er tiltagende i Danmark (se **ECRI**). Paragraffen er blevet strammet i 1995 med indsættelse af stk. 2 om propagandavirksomhed som skærpende omstændighed.

Efter § 81 nr. 6 i Straffeloven vil straffen for en forbrydelse normalt skærpes, hvis gerningen har baggrund i andres **etniske oprindelse**, tro, seksuelle orientering eller lignende. Man kan anmelde racediskrimination til Politiet, men det er Anklagemyndigheden alene, der afgør, om der rejses sag.

Se **Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination** og Tabel 4.

Refoulement: Tilbagesendelse til et land, hvor en person er i høj risiko for forfølgelse, tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling. Dette er forbudt efter **Flygtningekonventionen**, **Konventionen mod tortur** og **Den europæiske menneskerettighedskonvention**.
Se **Tortur**.

Refugees Welcome (tidligere: Flygtninge under jorden Komiteen): En humanitær organisation, som tilbyder gratis juridisk rådgivning og assistance til asylansøgere og arbejder for at forbedre flygtninges retsvilkår generelt og for at oplyse om og forbedre flygtninges forhold i Danmark.

Personlig rådgivning og hjælp til asylansøgere og flygtninge hver tirsdag kl. 16-19 i Trampolinhuset,

Repatriering: Frivillig tilbagevenden til hjemlandet med varigt ophold for øje. Ordet anvendes om flygtninge og visse andre indvandrere fra lande uden for EU/EØS-landene.

Kommunerne yder repatrieringshjælp til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, samt til andre familiesammenførte der har haft opholdstilladelse i Danmark i 5 år. Andre udlændinge kan ansøge Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om at blive anset som omfattet af repatrieringsloven.

Det er en forudsætning, at man ikke råder over egne midler til repatriering, og at man mister sin opholdstilladelse i Danmark efter hjemrejsen. Flygtninge og familiesammenførte til flygtninge har dog 1 års fortrydelsesret, og størstedelen af hjælpen til repatriering vil først blive udbetalt efter et år. Udgifter til rejse og flytning betales, tillige med visse sundhedsudgifter det første år. Repatrieringshjælpen er i 2016: 131.242 kr. pr. voksen og 40.026 kr. pr. barn. Ældre kan desuden få reintegrationsbistand i 5 år eller evt. resten af livet efter en lavere sats.

Staten refunderer kommunerne alle udgifter i forbindelse med repatriering, og har for at øge repatrieringen afsat puljemidler til at kommuner m. fl. kan oplyse herom. Endvidere vejleder **Dansk Flygtningehjælp** herom. Se mere i: *Bekendtgørelse af repatrieringsloven. LBK nr. 871 af 29.08.2012.*

Rådet for Etniske Minoriteter: Nedsat 1983 under navnet Indvandrerrådet. Kontaktorgan mellem indvandrerforeningerne og **Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet**, som yder sekretariatsbistand. Dets 14 medlemmer mødes hvert kvartal med ministeren, og dets opgave er at rådgive om spørgsmål af betydning for flygtninge og indvandrere.

Rådet bliver hørt i forbindelse med nye lovforslag på integrationsområdet. Kan tage sager op på eget initiativ. 5 rådsmedlemmer (herunder formanden) vælges af ministeren, 5 vælges i Repræsentantskabet for Rådet for Etniske Minoriteter, og 4 repræsenterer landets største kommuner. Mindre end halvdelen af landets kommuner har et integrationsråd. *Sekretariatet for Rådet for Etniske Minoriteter, Strandgade 25C,*

1401 Kbh. K. - Tlf.: 72 14 28 32
rem@eiri.dk - <http://www.rem.dk>

Rådgivning for Udlændinge, Randers: Stiftet i 1993. Holder åben rådgivning hver søndag kl 16.00-18.00
Torvegade 14, 1., Randers C. Tlf. 22 21 37 55.

Rådgivning: Man kan få gratis juridisk rådgivning mange forskellige steder:

Advokatvagten: En slags juridisk skadestue, hvor der ydes mundtlig juridisk førstehjælp. Der er mere end 80 Advokatvagter i Danmark. Se <http://www.advokatvagterne.dk>

Esbjerg Rets Hjælp: Tlf.: 75 12 54 69- <http://esbjergretshjaelp.dk/>

Odense Rets Hjælpen i Vestergade Tlf.: 66 12 09 44 -
<http://www.retshjaelpenivestergade.dk/>

Randers: Rådgivning for Udlændinge: Tlf.: 22 21 37 55.

Silkeborg Rets Hjælp: Ons. kl. 19-21 pr. telefon: 20 20 40 63.

Silkeborg Bibliotek man. kl. 9.30-12.30 – ons. kl. 14.30-17.30

Sekretariat: man. og ons.kl.10-18 Tlf.: 86 81 03 00 -

<http://www.sirh.dk/>

Aarhus:

Århus Rets Hjælp: Tlf.: 86 19 47 00 - www.aarhusretshjaelp.dk

Gellerupparkens Rets Hjælp: Tlf.: 86 25 71 35 - www.gpret.dk

Komiteén for Udlændinges Retssikkerhed, Mejlgade 107, Aarhus
Tlf.: 20 47 96 99

København:

Vesterbro Rets Hjælp, Onkel Dannys Plads 1, 1. sal, tirsdag og torsdag kl. 19-21 - <http://www.vesterbro-retshjaelp.dk/>

Københavns Rets Hjælp, Stormgade 20, 1. sal, 1555 Kbh. V, Man.-tors. kl. 18.30-21.00, fre. kl. 18.30-20.00

<http://www.retshjaelpen.dk/>

Københavnske Advokaters Rets Hjælp, Gråbrødre Torv 17, gennem gården - <http://www.kringlegangen.dk/>

Endelig kan juridisk rådgivning og sagsbehandling fås ved **Foreningen af Udlændingeretsadvokater.**

Se **Dansk Flygtningehjælp, DRC, Indvandrerådgivningen og Refugees Welcome.**

Sabaah: Sabaah, der betyder 'ny dag', 'ny begyndelse', er en forening for LGBTQ-personer (homoseksuelle, biseksuelle, transkønnede og queer) med etnisk minoritetsbaggrund og andre, som sympatiserer med sagen. Medlemmerne støtter

hinanden i de udfordringer, de møder som **LGBT**-personer med hensyn til ensomhed, 'at springe ud', religion, familie-konflikter og kærlighed.

Rådgivning torsdag kl. 18-20

Onkel Dannys Plads 1, 1711 Kbh. V. - tlf: 33232000

info@sabaah.dk - <http://sabaah.dk/>

Schengen-aftalen: Schengen-aftalen var oprindeligt en mellemstatslig konvention mellem en række EU-lande. Danmarks indtræden i Schengen-samarbejdet blev i 1997 vedtaget ved lov af folketinget.

Loven omfatter visumbestemmelser, betingelser for udlændinges korttidsophold, grænsekontrol og Schengen Information System, SIS med fælles registrering af bl.a. afviste **asylansøgere** og kriminelle personer.

Schengen-aftalen omfatter: afskaffelse af kontrol ved EU's indre grænser, kontrol af de ydre grænser, lufthavne, udveksling af persondata, bekæmpelse af narkotika, fælles visumregler, asylregler, bekæmpelse af illegal indvandring, samt politisamarbejde over grænserne. Kontrollen ved de danske grænser mod Tyskland og Sverige bortfaldt i 2001, men er midlertidigt genopstået i 2016.

Se **EU's asyl- og indvandringspolitik**.

Segregation: Strukturelt organiseret adskillelse af forskellige mennesker eller befolkningsgrupper. Kendes i rendyrket form fra **apartheid** i Sydafrika. Segregation står i modsætning til **integration**. Segregation forstærker blandt andet gensidige **fordomme** pga. af manglende kendskab til hinanden. Se **Ghetto**.

Sigøjner: Betragtes i dag som et skældsord. Stammer fra græsk, *athínganos*, der betyder urørlig eller paria med sidebetydningen hedning. *Roma* eller *Sinti* er de korrekte betegnelser. Der er tale om de mest forfulgte og diskriminerede etniske grupper i Europa i dag.

Se **Nationalsocialismen**.

SOS mod Racisme: Dansk afdeling af SOS Racisme stiftet i 1988. I 1991 fusionerede den med Folkebevægelsen mod Fremmedhad, som var stiftet i 1985. Formål: Gennem oplys-

ning, dialog, kontakt og andre ikke-voldelige midler at nedbryde myter og **fordomme** og bekæmpe **racisme** og fremmedhad.

Har i dag kun lokalafdelinger i København og Randers. Udgiver tidsskriftet SOS mod Racisme halvårligt samt Minileksikon og uddeler **Venskabsprisen**. Har udarbejdet hjemmeside med undervisningstemaer med litteratur til gymnasier m.fl. om menneskerettigheder, racisme og diskrimination: <http://www.sosmenneskerettigheder.dk>
Nørre Allé 7, 2. sal, 2200 København N.
Tlf.: 42 33 19 69 og 42 33 19 68 -
sos@sosmodracisme.dk - <http://www.sosmodracisme.dk>

SOS Racisme: International tværpolitisk bevægelse mod racisme og fremmedhad med logoet: *Touche pas à mon pote* – oftest på en gul hånd. Bevægelsen blev startet i Frankrig 1984 af unge franskmænd og indvandrere – både muslimer og jøder - i protest mod Jean-Marie Le Pen's racistiske politik. Den arrangerer koncerter, debatter, rådgivning og landsdækkende demonstrationer. Der eksisterer mange lokalafdelinger i Frankrig og søsterorganisationer i andre lande, herunder SOS mod Racisme, Danmark.

Arbejder nu i mange lande for at fremme dialog og forståelse mellem alle mennesker og for at afsløre og bekæmpe racisme. Fra bevægelsen udgår græsrodsnetværket **EGAM: European Grassroots Antiracist Movement**.

*SOS Racisme, France: Bureau National, 51, avenue de Flandre 75019 Paris. Frankrig - tlf.: +33 (0) 1 40 35 36 55
mail via hjemmesiden: <http://www.sos-racisme.org>*

Spredningspolitik: Politikerne har sat spredningen af indvandrere og flygtninge i Danmark i system med **integrationsloven**, 1999. Der bor i dag flygtninge i næsten alle danske kommuner. Dette kan sikre fordeling af opgaver mellem kommunerne, men kan begrænse menneskers frihed til at bo i nærheden af familie og venner. Se **Ghetto, Brug Folkeskolen** og **Tabel 2** og **Mellemkommunale udligninger og statslige refusioner**.

Starthjælp (introduktionsydelse): blev indført i 2002 og afskaffet i 2011. I 2007 viste Rockwool-fondets undersøgelse, at kun 14% flygtninge/indvandrere kom i beskæftigelse

efter 14 måneder på starthjælpen. Starthjælp blev indført i 2002 og i 2011 erstattet af kontanthjælp. Genindført i 2015 som **Integrationsydelse**.

Statsborgerskab: Se **Dansk indfødsret/statsborgerskab**.

Statsløse: En person, der intet statsborgerskab har, er statsløs. Under 2. Verdenskrig udviste Nazi-Tyskland jødiske statsborgere, som så stod uden statsborgerskab. Dette er grunden til, at statsløse børn og unge i dag, indtil de fylder 21 år, har krav på **dansk statsborgerskab**, hvis de er født i Danmark (FN's konvention om statsløse).

Danmark kan heller ikke fratage en borger statsborgerskabet, hvis han/hun derved bliver statsløs. De fleste statsløse i Danmark er palæstinensere, der har boet i flygtningelejre i Israels nabolande. Pr. 1. januar 2016 var der 6.521 statsløse i Danmark.

Se **Dansk statsborgerskab/indfødsret**.

Tilknytningskravet er afgørende ved **familiesammenføring**, idet man vurderer, om ægtefællernes samlede tilknytning til Danmark er større end til partnerens oprindelsesland.

Kravet stilles ikke, hvis den herboende ægtefælle i over 26 år har haft **dansk statsborgerskab** eller opholdt sig lovligt i landet. Danmark blev i 2016 dømt for overtrædelse af forbuddet mod diskrimination sammenholdt med retten til familieliv i den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Se **Familiesammenføring**.

Tolkning: Personer der ikke forstår og taler dansk, vil have behov for tolk, f. eks. ved samtaler med myndigheder, skoler, institutioner, læge og hospital. Lovhjemmel for krav om tolkning findes i forvaltningsloven. Forvaltningerne og institutionerne betaler for tolkebistanden, og de må sikre sig, at man er i stand til at forstå og blive forstået af udlændinge, der retter henvendelse. Tolk er obligatorisk i straffesager, hvis det er nødvendigt for retten eller den tiltalte.

Tolke arbejder på privat basis eller er tilknyttet lokale tolkeformidlinger. Landsdækkende tolkeformidling kan ydes gennem **Dansk Flygtningehjælp**. Det skal understre-

ges, at også andre yder kvalificeret tolkebistand.
Flygtningehjælpens Tolkeservice
Tlf.: 33 73 53 35 / 33 73 51 50
Vagttelefon uden for normal åbningstid: 28 92 53 35
tolkeservice@drc.dk

Tortur: Ved tortur forstås tilfælde, hvor magthavere mishandler en person fysisk eller psykisk for at få ham eller hende til at indrømme en forbrydelse, for at få oplysninger, sprede frygt eller straffe. FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling eller straf blev vedtaget 26. juni 1987 og er i dag tiltrådt af 145 lande. Konventionen slår fast, at ingen omstændigheder, hverken krig, trussel om krig eller politisk uro, kan retfærdiggøre brug af tortur. Det er ingen undskyldning, at torturbøddler eventuelt har handlet efter ordre.

Man må ikke *refouler*, dvs. tilbagesende mennesker til lande, hvor de risikerer tortur. Den FN-komité, som overvåger konventionen, behandler også klager over **refoulement**. Indgives en klage over en truende tilbagesendelse til et land, hvor en person risikerer tortur, må han/hun normalt ikke tilbagesendes, mens sagen behandles.

Torturoverlever og traumatiserede flygtninge kan, udover i **Dignity**, behandles i andre offentlige og selvejende institutioner, fx Klinik for Traumatiserede Flygtninge, som findes i flere byer under Psykiatrien.

26. juni markeres som FN-dagen for torturofre.

Se <http://www.kftf.dk/>

Se **Dignity** og **Refoulement**.

Tosprogede børn: Ved tosprogede børn forstås børn, der vokser op i Danmark med et andet modersmål end dansk.

Alle børn skal sprogvurderes omkring 3 år, hvis de ikke går i daginstitution, eller hvis det formodes, at barnet kan have behov for sprogstimulering. Hvis børnene efter en sagkyndig vurdering har behov for det, skal de tilbydes sprogstimulering.. Forældrene er forpligtet til at lade deres børn deltage, og forældrene skal selv vejledes i at understøtte deres barns sproglige udvikling. Sprogstimuleringen kan placeres i eller uden for dagtilbud.

Der kan foretages en sproglig vurdering af tosprogede elever umiddelbart før skolestarten for at vurdere, om ele-

ven har et ikke uvæsentligt sprogstøttebehov. I starten af børnehaveklassen skal alle børn sprogvurderes.

I folkeskolen skal tosprogede gives undervisning i **dansk som andetsprog** fra børnehaveklasse til 10. klasse, hvis de har behov for det, og forældrene har i så fald pligt til at modtage tilbuddet. Fra juni 2016 øges antallet af børn i modtageklasser til max. 18 og spændet til 5 klassetrin. Der åbnes for segregeret undervisning uden for folkeskolen i op til 2 år, hvor kommunerne selv bestemmer læringsmål.

Børn fra EU/EØS-lande samt fra Færøerne og Grønland skal desuden tilbydes **modersmålsundervisning**.

Trampolinhuset: Er et brugerstyret kulturhus for asylansøgere og danskere, der arbejder for en retfærdig og human flygtninge- og asylpolitik.

Trampolinhuset, Thoravej 7, 2400 Kbh. NV - tlf.: 32 20 02 25

Info@trampolinehouse.dk

http://www.trampolinehouse.dk

Se **Refugees Welcome**.

Tvangsægteskaber: Arrangerede ægteskaber hører hjemme

i familie-centrerede kulturer, hvor et ægteskab er hele familiens anliggende og ikke kun de to ægtefællers. I nogle tilfælde anses et ægteskab for så vigtigt, at de unge endda bliver viet imod deres vilje. I sådanne tilfælde er der tale om tvangsægteskaber.

I andre tilfælde ønsker de unge selv, at familien arrangerer deres bryllup. Derimellem er der en gråzone, hvor der findes glidende overgange mellem tvangsægteskaber og arrangerede ægteskaber, hvor de unge kan føle sig presset ind i et ægteskab, de i virkeligheden ikke ønsker. Her er det vigtigt, at det omgivende samfund stiller støtte og rådgivning til rådighed, når de unge eller familien ønsker det.

Anonym hotline: **Etnisk Ung: tlf. 70 27 76 66** - mail via hjemmeside: <http://www.etniskung.dk/>

Tredjelande: Alle lande uden for de nordiske lande og EU- og EØS-landene og Schweiz kaldes tredjelande.

Tålt ophold: I 2010 blev vedtaget en lovændring i Udlændingeloven, også kaldet *Tuneserloven*. Denne lovændring er siden blevet yderligere skærpet. Den omhandler udlændinge, som i princippet er udvist eller afvist af Danmark, men som ikke kan hjemsende på grund af risiko for tortur, dødsstraf eller lignende.

Der er to former for tålt ophold:

Den første gælder udlændinge, om hvem der er alvorlig grund til at antage, at de har begået krigsforbrydelser eller en forbrydelse mod menneskeheden eller er til fare for landets sikkerhed.

Den anden gælder udlændinge, der enten er udvist administrativt eller ved dom for kriminalitet begået i Danmark, og som på grund af udvisningen ikke kan få **opholdstilladelse**, eller hvor en allerede opnået opholdstilladelse bortfalder. De kan fx pålægges tålt ophold og at bære fodlænke, hvis de flere gange er blevet straffet for ikke at overholde et opholdspåbud.

Begge grupper kan pålægges at bo på Kærshovedgård, det jyske **udrejsecentre** og evt. bære elektronisk fodlænke samt pålægges jævnlig meldepligt hos politiet. De må ikke have lønnet arbejde eller uddanne sig, og der er ikke nogen længste tid for deres ophold.

Se **Udrejsecentre**.

Udenlandske statsborgere i Danmark: Personer, der ikke har **dansk statsborgerskab**, men som bor fast i Danmark. Heri er ikke medregnet turister og **asylansøgere**. Her i 2016 lever 463.147 personer uden dansk statsborgerskab i Danmark, det svarer til 8,1% af befolkningen i Danmark.

Indvandrere og **efterkommere** udgør i alt 703.873 personer ud af den samlede befolkning eller 12%. Heri indgår personer, der har opnået dansk statsborgerskab, samt efterkommere af udenlandske statsborgere.

Se **Valgret, Dansk statsborgerskab, Tabel 1 og Tabel 2**.

Udlændinge Vejleder Udlændinge (UVU): Over 100 vejledere af forskellige nationaliteter og ved forskellige uddannelser yder frivillig vejledning til danskere med anden etnisk herkomst end dansk, når de skal søge uddannelse, er under uddannelse eller er færdige.

Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N - tlf: +45 22396362
kontakt@uvu.dk - <http://www.uvu.dk/>

Udlændinge-, Bolig- og Integrationsministeriet: I daglig tale kaldet **Integrationsministeriet**.

Udlændingeloven: Indeholder bestemmelser om indrejse, ophold, **asyl**, **udvisning** og **afvisning**. Seneste versioner kan ses på: <http://www.retsinformation.dk> (skriv *udlændingeloven* i søgefeltet)

Udlændingenævnet: Oprettet 2013 som et uafhængigt domstolslignende forvaltningsorgan (uafhængigt af regering og folketing). Nævnets opbygning svarer til Flygtningenævnet, men kun tre personer deltager i møderne, dvs. en dommer som formand, en advokat og en ministeriel embedsmand. Sekretariatsfunktionen varetages af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, og embedsmænd der indgår i nævnet, kommer herfra. Sagsbehandlingen sker på møder uden offentlig adgang, men nævnet kan beslutte en mundtlig høring af klageren, evt. med tolk. Mindre sager kan afgøres af formanden alene.

Udlændingenævnet behandler bl.a. klager vedr. afgørelser om **familiesammenføring**, tidsubegrænset **opholdstilladelse**, administrativ **ud-** og **afvisning** truffet af Udlændingestyrelsen, ophold på grund af erhverv og beskæftigelse, studier og au pair-ophold truffet af Styrelsen for International Rekruttering og Integration i 1. instans.

Adelgade 11-13, 1304 Kbh.K - tlf: 33 92 33 34
udln@udln.dk - <http://www.udln.dk>

Udlændingeregistret: Elektronisk arbejdsregister for **Udlændingestyrelsen**, **Politiet**, **Flygtningenævnet** og **Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet**. I brug siden 1994 til registrering, journalisering og statistik. Omfatter ikke udstedelse af visa. Registret omfatter udenlandske statsborgere, fx asylansøgere og personer med sager, som behandles efter **udlændingeloven**. Når en **asylansøger** anerkendes som **flygtning**, får vedkommende et CPR-nummer og registreres i Det Centrale Personregister.

Udlændingestyrelsen (Under VK(O)-regeringen: Udlændingesservice): Sammen med Styrelsen for International Rekruttering og Integration hører Udlændingestyrelsen under Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Styrelsen for International Rekruttering og Integration afgør sager om ophold til studerende og arbejdstagere, mens Udlændingestyrelsen afgør sager om asylansøgninger og **familiesammenføring** som første instans og træffer afgørelse om visum i samarbejde med danske ambassader. Udlændingestyrelsen har ansvaret for indkvartering af asylansøgere i asylcentre. Udlændingestyrelsen interviewer **asylansøgere**, som er registreret af politiet, efter ankomst til landet. Deltager desuden i lovforberedende arbejde og informationsopgaver.

Se **Udlændingenævnet**.

Udlændingestyrelsen, Rymsgade 53, 2100 Kbh. Ø.

Tlf.: 35 36 66 00 / 35 30 88 88.

us@us.dk - http://www.nyidanmark.dk

Udrejsecentre: Udlændingeloven § 37f giver mulighed for at etablere indkvartering af asylansøgere, herunder to udrejsecentre.

- *Udrejsecenter Sjælsmark* i Hørsholm kommune er i 2015 oprettet i en gammel kaserne, og i maj 2016 er ca. 130 pladser i brug. Der planlægges udbygning til 400 pladser, fortrinsvis til afviste familier med børn, **åbenbart grundløse** og afviste efter **Dublin-forordningen**.

- *Udrejsecenter Kærshovedgård* i Ikast-Brande kommune er i 2016 taget i brug i et tidligere åbent statsfængsel, og i maj er ca. 20 pladser i brug. Fuldt udbygget vil der være over 300. Her indkvarteres enlige mænd og kvinder, som har fået endeligt afslag på asyl, personer som er udvist ved dom for kriminalitet, personer på **tålt ophold**.

De indkvarterede er ikke frihedsberøvede, men skal dagligt registreres hos Rigspolitiets vagt på området. De skal bo på centret (opholdspligt), skal deltage i dagligt arbejde (aktivitetspligt) og kan få ca. 10 timers undervisning, fx i modersmål eller faglige kurser. De bespises i cafeteria, og de som medvirker til udsendelse, får lommepenge (101 kr. om ugen)

Udvandring: Se Emigration og Migration

Udvisning: Ifølge **udlændingeloven** § 22 -26 kan en udlænding udvises af Danmark, hvis han/hun idømmes en betinget eller ubetinget frihedsstraf, medmindre det strider mod vore internationale forpligtelser. Det afgøres ved en konkret vurdering og afhænger bl.a. af, hvor længe personen har opholdt sig lovligt i landet, og hvor alvorlig en straffesag der er tale om. Også tidligere fængselsdomme har betydning. Der skal dog tages hensyn til familiens enhed.

En udvisningsdom kan medføre et indrejseforbud på 3, 5 eller 10 år eller for bestandig.

Udenlandske statsborgere uden **opholdstilladelse** kan udvises administrativt.

En dansk statsborger kan ikke udvises.

Uledsagede mindreårige asylansøgere: I 2015 var 2068 børn under 18 år flygtet til Danmark uden deres forældre. Mens de er i Danmark, får de beskikket en værge. En stor del af dem er over 15 år og får deres asylsag behandlet efter normal procedure. Børn, som er yngre eller ikke vurderes at have den fornødne modenhed, kan i nogle tilfælde få **opholdstilladelse** efter **udlændingelovens** § 9c stk. 3.1 eller 2, *ganske særlige grunde*. Efter en stramning i 2010 vil børnene dog kunne udvises, når de er 18 år.

Nogle børn sendes bort fra krig for at undgå, at de bliver hvervet som soldater. Mange uledsagede børn har haft oplevelser, som medfører psykiske traumer.

Se <http://www.boernpaaflugt.dk>

UNHCR: United Nations High Commissioner for Refugees eller nu: **The UN Refugee Agency:** FN's Flygtningehøjkommissariat eller FN's flygtningeorganisation. UNHCR er oprettet 1951. UNHCR har som opgave at lede og samordne den internationale indsats til beskyttelse af flygtninge i hele verden og at arbejde for at finde løsninger på flygtningerelaterede problemer. Retslig bistand skal sikre, at **flygtninge** ikke returneres til hjemlandet, hvis der er fare for forfølgelse, og det er UNHCR's opgave at holde øje med, om stater, der har tiltrådt **flygtningekonventionen**, lever op til dens ordlyd. Udgifterne dækkes delvist af frivillige bidrag

fra stater og private hjælpeorganisationer.

Se **Refoulement**.

Case Postale 2500, CH1211 Genève 2 Dépôt, Schweiz. Tlf.: +41 22 739 8111

mail via hjemmesiden: <http://www.unhcr.org>

UNHCRs regionale kontor for de baltiske og nordiske lande:

Ynglingagatan 14, 6 tr, SE-113 47 Stockholm, Sweden

Tlf.: +46(0)8 457 48 80 -

swest@unhcr.org - http://www.unhcr.se/en/index_en.html

Unionsborgere: Se EU-borgere.

UNITED for Intercultural Action: UNITED blev grundlagt i 1992. Det er et europæisk netværk, der støtter indvandrere og flygtninge og modarbejder racisme, fascisme og nationalisme. Over 550 organisationer fra hele Europa er medlemmer af UNITED, heriblandt SOS mod Racisme.

UNITED koordinerer internationale antiracistiske ungdomskonferencer, kampagner og andre aktiviteter på europæisk plan, og udarbejder informationsmateriale.

Postbus 413, NL-1000 AK Amsterdam, Netherlands.

tlf.: +31 20-683 47 78

mail via: <http://www.unitedagainstracism.org/>

UPR-bedømmelse (Universal Periodical Review): FN's Menneskerettighedsråd gennemgår med ca. 4½ års interval de enkelte landes overholdelse af **menneskerettighederne**. De øvrige lande kommer med konkrete anbefalinger til forbedringer til det land, der er til vurdering. Ved 2. UPR-vurdering i 2016 fik Danmark 199 anbefalinger og accepterede 120 helt, 28 med bemærkninger og 14 delvist og skal så implementere dem. 134 af anbefalingerne vedrørte især udlændinges og etniske minoriteters menneskerettigheder i Danmark, heraf mange om intolerance, **racisme**, **diskrimination** og **flygtninge og asylansøgere**, samt handlede børn og kvinder. Disse kan ses på dansk på:

<http://www.sosmodracisme.dk> under *Internationalt om diskrimination i Danmark*.

Se også: www.upr-info.org

Valgret: Valgretsaldern i Danmark er 18 år, og den, der har valgret, kan opstilles til valg. Hvis man ikke er dansk statsborger, kan man ikke stemme ved folketingsvalg, og man kan heller ikke opstille. Til kommunal- og regionsvalg kan man stemme, hvis man er fyldt 18 år og ikke umyndiggjort, har haft fast bopæl i Danmark, Grønland eller Færøerne i 3 år eller er EU-borger eller nordisk statsborger.

I Danmark var der pr. 1. januar 2016 ca. 540.503 **indvandrere** og 163.370 **efterkommere**.

Se **Tabel 1** og **Tabel 3**.

Venligboerne: Blev startet af nogle vendelboer i Hjørring i 2014. Stifteren var Merete Bonde Pilgaard og formålet var at møde **flygtninge**, der kom til Danmark med en venlighed, der stod i kontrast til det politiske flertals afvisende holdning..

Venligboerne handler om at møde andre med venlighed - en bevægelse, der vægter ord og handlinger i nuet og er uafhængig af køn, etnicitet, religion, alder og politisk tilhørsforhold. Mødet med de nye medborgere blev set som en mulighed for få tilført en ekstra glæde og indsigt i livet. Folk ville gerne byde dem velkommen til landet og gøre sig umage med at være venlige i mødet med dem. Deraf navnet "Venligboerne".

Som tiden gik, blev Venligboerne en folkebevægelse, hvor alle bidrog med, hvad de nu kunne. Det gav mening for tusindvis af mennesker at møde de nye flygtninge, der kom til Danmark, med venlighed. Det skete gennem en bred vifte af arrangementer, alle med det formål at bygge bro mellem mennesker.

Hurtigt fulgte knopskydninger i mere end 100 andre byer i Danmark. Der er ikke tale om foreninger med vedtægter og medlemskartoteker, men løse strukturer, hvor man bare bidrager med, hvad man kan, med arbejde, penge, ting eller bare omsorg og imødekommenhed.

Se på Facebook efter de mange grupper af Venligboer.

Venskabsprisen: Uddeles hvert andet år af **SOS mod Racisme** som anerkendelse for et godt initiativ, der modvirker **diskrimination**. Prisen blev første gang i 1991 tildelt Centrum-Demokraternes folketingsgruppe, da de ryddede op i egne rækker. I 1993: Poul Møller, C; 1995 og 1997: Maj-Britt

Bidstrup, København, fhv. formand for fagforbundet RBF; 1999: Kulturkælder, Randers; 2003: advokat Hans Bose-rup, Sønderborg; 2005: Arne Hansen, Frederikshavn; 2007: Medlem af Folketinget Özlem Cekic, SF; 2009: Kirkeasyl; 2011: Johanne Schmidt-Nielsen, Ø og Margrethe Vestager, B.; 2013: menneskerettighedsadvokat Niels-Erik Hansen (DRC); 2015: Khaterah Parwani og Natasha Al-Hariri.

Verdenserklæringen om Menneskerettighederne: Vedtaget af FN's generalforsamling 10. december 1948. Datoen 10. december er nu FN's Menneskerettighedsdag.

Verdenserklæringen er ikke juridisk bindende, men har dannet grundlag for FN's øvrige konventioner på området, fx: Konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (1966), Konvention om borgerlige og politiske rettigheder (1966), **Racediskriminationskonventionen** (1965), Kvindekongventionen (1979), Torturkonventionen (1987), Børnekongventionen (1989) og Handicapkonventionen (2006).

Uddrag af Verdenserklæringen om Menneskerettigheder:

- Artikel 1: *Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder.*
- Artikel 2: *Enhver har krav på alle de rettigheder og friheder, som nævnes i denne erklæring, uden forskelsbehandling af nogen art, fx på grund af race, farve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social oprindelse, formueforhold, fødsel eller anden samfundsmæssig stilling.*
- Artikel 14: 1. *Enhver har ret til i andre lande at søge og få tilstået asyl mod forfølgelse.* 2. *Denne ret må ikke påberåbes ved anklager, der reelt hidrører fra ikke-politiske forbrydelser.*

De vigtigste menneskeretskonventioner kan ses på:

<http://www.sosmenneskerettigheder.dk> under *Konventioner*

Se **Europæiske Menneskerettighedskonvention; Flygtning, Flygtningekonventionen,**

<http://www.sosmenneskerettigheder.dk>

Xenofobi, Fremmedhad: *græsk:* Frygt og afsky for alt udenlandsk, alt fremmed.

Se **Diskrimination, Racisme, og Etnocentrisme.**

Ægteskab Uden Grænser, ÆUG: En forening oprettet i 1996 for at støtte danske borgeres ret til frit at vælge deres ægte-

fælle og leve sammen i Danmark uanset ægtefællens nationalitet. Har søsterafdelinger i Slesvig og i Sverige: ÄUG.

Yder rådgivning, også pr. mail via hjemmesiden til par, der gerne vil leve sammen.

<http://www.aegteskabudengraenser.dk/>

mail: kun via hjemmesiden

Åbenbart grundløs: Særlig hasteprocedure, som anvendes når **Udlændingestyrelsen** vurderer, at en person er uden chance for at opnå asyl i Danmark. Vurderingen går på manglende behov for beskyttelse i **Flygtningekonventionens** forstand. I de tilfælde skal **Dansk Flygtningehjælp** høres, og hvis de er enige i vurderingen, sendes asylansøgeren hurtigst muligt ud af landet. Konklusionen "åbenbart grundløs" findes i to versioner:

- *Særligt hastende åbenbart grundløs-procedure:* Hvis Udlændingestyrelsen vurderer, at asylansøgeren kommer fra et land, hvor forholdene er sådan, at man ikke kan få asyl, og Dansk Flygtningehjælp er enig, afvises ansøgningen hurtigt, og asylansøgeren skal ikke udfylde et asylansøgningsskema.

- *Åbenbart grundløs-proceduren (ÅG):* Også her vurderer Udlændingestyrelsen, at der intet grundlag er for asyl. Hvis Dansk Flygtningehjælp er uenig, gives der afslag, men sagen behandles i Flygtningenævnet. Er DFH enig, kan afslaget ikke ankes til **Flygtningenævnet**.

TABELLER:

Table 1. De største nationaliteter efter statsborgerskab i Danmark. 1. jan. 2016.

Statsborgerskab	Antal	I procent
Indbyggere i Danmark, i alt	5 707 251	100,0 %
Uden dansk statsborgerskab, i alt	463 147	8,1 %
Dansk statsborgerskab, i alt	5 244 104	91,9 %
Polen	35 323	0,6 %
Tyrkiet	28 832	0,5 %
Tyskland	23 709	0,4 %
Rumænien	22 409	0,4 %
Syrien	21 553	0,4 %
Storbritannien	16 738	0,3 %
Norge	16 350	0,3 %
Sverige	14 852	0,3 %
Irak	12 586	0,2 %
Litauen	11 480	0,2 %
Bosnien-Hercegovina	10 712	0,2 %
Pakistan	10 132	0,2 %
Afghanistan	10 058	0,2 %
Thailand	9 818	0,2 %
Kina	9 619	0,2 %
Somalia	9 593	0,2 %
USA	8 640	0,2 %
Ukraine	8 584	0,2 %
Island	8 577	0,2 %
Filippinerne	8 473	0,1 %
Bulgarien	8 207	0,1 %
Italien	8 131	0,1 %
Nederlandene	7 532	0,1 %
Statsløse	6 521	0,1 %
Frankrig	6 126	0,1 %
Spanien	5 984	0,1 %
Rusland	5 074	0,1 %

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk> FOLK1, og FOLK2 2016

Table 2. Kommuner med procentvis flest indvandrere og efterkommere. 1. januar 2016

Kommune (% uden dansk stats- borgerskab)	Indvan- drere	Efter- kommere	Indvandrere og efterkommere antal og i procent
Hele landet (8%)	540.503	163.370	703.873 (12%)
Ishøj (20%)	5.055	3.331	8.386 (38%)
Brøndby (15%)	6.985	4.033	11.018 (31%)
Høje-Taastrup (15%)	4.712	2.898	13.146 (26%)
Albertslund (14%)	8.574	4.572	7.610 (27%)
København (16%)	107.301	33.829	141.130 (24%)
Vallensbæk (11%)	2.161	1.147	3.308 (21%)
Gladsaxe (12%)	9.484	3.490	12.974 (19%)
Frederiksberg (12%)	15.639	3.576	19.215 (18%)
Hvidovre (10%)	6.642	3.074	9.716 (18%)
Herlev (9%)	3.341	1.724	5.065 (18%)
Glostrup (10%)	2.768	1.226	3.994 (18%)
Rødovre (9%)	4.595	2.139	6.734 (18%)
Fredensborg (10%)	4.718	1.718	6.436 (16%)
Aarhus (9%)	37.948	14.735	52.683 (16%)
Gentofte (12%)	10.267	1.461	11.728 (16%)
Odense (8%)	21.887	8.717	30.604 (15%)

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk>, FOLK1 . 2016.

Tabel 3. Antal personer, der har fået dansk statsborgerskab 1981 - 2015

År	Antal
1981	3.642
1982	3.029
1983	2.798
1984	2.740
1985	3.310
1986	3.623
1987	3.765
1988	3.747
1989	3.258
1990	3.028
1991	5.490
1992	5.118
1993	5.136
1994	5.767
1995	5.266
1996	7.289
1997	5.487
1998	10.277
1999	12.478
2000	19.323
2001	11.892
2002	16.662
2003	6.583
2004	14.976
2005	10.197
2006	7.961
2007	3.648
2008	5.772
2009	6.537
2010	3.006
2011	3.911
2012	3.267
2013	1.527
2014	4.500
2015	4.064

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk> DKSTAT, 2016

Tabel 4. Anmeldelser og afgørelser efter racismeparagraffen, Straffelovens § 266 B. 1990 – 2015.

År	Anmeldelser ¹	Afgørelser ²
1990	11	2
1991	12	4
1992	22	0
1993	22	3
1994	36	8
1995	21	8
1996	24	5
1997	63	5
1998	26	14
1999	33	3
2000	37	5
2001	64	20
2002	35	21
2003	27	17
2004	27	6
2005	53	4
2006	66	12
2007	26	10
2008	17	3
2009	23	7
2010	31	12
2011	40	20
2012	39	17
2013	26	22
2014	52	20
2015	83	37

Kilde: Danmarks Statistik, specialudtræk.

¹ en anmeldelse kan vedrøre flere personer

² i 2009 omfattede dommene 1 ubetinget frihedsstraf og 2

bøder, i 2010 1 bøde, i 2011 3 bøder, i 2012 7 bøder,

i 2013 2 bøder, i 2014 6 bøder, i 2015

2 betingede frihedsstraffe og 6 bøder.

Resten af afgørelserne var:

tiltale undladt, tiltale frafaldet, eller frifindelse.

Tabel 5. Anerkendte flygtninge 1956 - 2015

År	Flygtninge- status ¹	Opholdstilladelse af humanitære og andre grunde	I alt
1956 – 1990			44485
1991			4014
1992			3807
1993			3424
1994			2818
1995 ²			20347
1996	6387	2330	8717
1997	4940	985	5925
1998	4442	316	4758
1999	4223	220	4443
2000	4388	768	5156
2001	5742	521	6263
2002	3489	580	4069
2003	1852	595	2447
2004	1045	547	1592
2005	853	294	1147
2006	838	257	1095
2007 ³	1013	265	1278
2008	1242	211	1453
2009	1279	97	1356
2010	1961	163	2124
2011	2057	192	2249
2012	2460	123	2583
2013	3806	83	3886
2014	6031	73	6104
2015	10746	69	10856

¹ inkluderer både kvoteflygtninge og spontane asylansøgere med konventionsstatus, beskyttelsesstatus, de facto status og midlertidig beskyttelsesstatus. Kvoteflygtningene udgør ca. 500 hvert år.
² heraf 16.077 fra Bosnien.

Kilder: <http://www.nyidanmark.dk> og Dansk Flygtningehjælp

Tabel 6. Hovedtal på asylområdet 2011 - 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Antal der har søgt asyl i Danmark:	3806	6184	7557	14792	21225
heraf: uledsagede mindreårige børn	282	355	354	818	2068
Antal overgået til realitetsbehandling	3600	3386	5144	10192	10434
Antal indkvarterede på asylcentre ¹	4289	6039	5365	10764	-
Asylansøgere i udsendelsesposition	978	1525	1519	1686	-
Antal udsendte afviste asylansøgere	450	508	1285	599	643
Anerkendelsesprocent i Udlændingestyrelsen	33%	46%	55%	74%	85%
Omgørelsesprocent i Flygtningenævnet	32%	27%	33%	16%	21%
Kvoteflygtninge	516	468	515	344	591
Konventionsstatus ²	957	1.267	1872	3913	7819
Beskyttelsesstatus ²	584	725	1419	1774	1317
Midlertidig B-status	-	-	-	-	1060
Flygtningestatus, i alt ³	2057	2460	3806	6031	10746
Humanitært ophold	121	76	65	46	69 ⁴
Ophold af andre ganske særlige grunde	71	47	18	27	-
Opholdstilladelser til asylansøgere i alt	2249	2583	3889	6104	10856

¹ pr. 2/9 2012, øvrige år ved årets udgang

² Omfatter asyl til spontane asylansøgere i 1. el. 2. instans.

Kvoteflygtninge har konventionsstatus ved ankomsten til Danmark.

³ Inkluderer kvoteflygtninge og spontane asylansøgere med konventionsstatus og beskyttelses- og de facto-status

⁴ Inkluderer også "andre grunde"

Flere tal fra 2015 mangler eller er foreløbige

Kilder: <http://www.fln.dk> og <http://www.nyidanmark.dk>:

Tal på udlændingeområdet pr. 31.03.2016,

Tal og fakta på udlændingeområdet 2011, 2012, 2013, 2014.

LITTERATUR:

Asylbørn i Danmark : en barndom i undtagelsestilstand / redigeret af Signe Smith-Nielsen og Kathrine Vitus. København : Gyldendal Akademisk, 2011.

Brun mands byrde / Hassan Preisler, København : Lindhardt og Ringhof, 2013.

Den anden virkelighed : Tanker og tal om integrationen i Danmark / Hans Lassen. København : Information, 2009.

Effektiv beskyttelse mod diskrimination : om retlige og faktiske tiltag / redaktion: Birgitte Kofod Olsen, Mandana Zarrehparvar, Nanna Margrethe Krusaa. [København] : Institut for Menneskerettigheder, 2007.

Flerkulturelle rødder : styrker og udfordringer ved en flerkulturel opvækst / Maria Christensen og Svend Løbner Madsen. København : Dansk Psykologisk Forlag, 2012

Flygtningenes danmarkshistorie 1954-2004 / Carsten og Malene Fenger-Grøndahl. Århus : Aarhus Universitetsforlag, 2004.

Gæster i kommunen : et indblik i udviklingen, livet og hverdagen på de kommunale asylcentre / Ulla Stilling Pedersen. Aalborg : Højers Forlag, 2015.

I Danmark er jeg født- etniske minoritetsunge i bevægelse / Flemming Mikkelsen, Malene Fenger-Grøndahl, Tallat Shakoor. København : Frydenlund, 2010.

Indvandrerne i Danmarks historie : kultur- og religionsmøder / af Bent Østergaard. Odense : Syddansk Universitetsforlag, 2007.

Kampen om menneskerettighederne : en debatbog / red. Anette Faye Jacobsen, Steven L.B. Jensen. København : Gads Forlag, 2016.

Krig og kærlighed : om indvandringen i Norden / Henrik Saxgren. København : Gyldendal, 2006.

Med eller uden skræl : en debatbog om drengeskæring / red. Bente Dalsbæk. København : Broe, 2009.

Mellem drøm og virkelighed : palæstinensiske flygtninge i 60 år / Hans Henrik Fafner. - København : Folkekirkens Nødhjælp, 2008.

Og Balkan kom til Danmark : om at være nærområde til krig og folkemord / red. Niels-Jørgen Nehring og Birte Weiss. Aarhus : Aarhus Universitetsforlag, 2015.

Romaer - Europas største etniske mindretal / Malene Fenger-Grøndahl. Aarhus : Turbine, 2012.

Send flere indvandrere, tak! : hvordan indvandring gavner den danske vækst og økonomi / Sally Khallash. Gyldendal Business, 2012.

Skole-hjem samarbejde i det danske samfund / Laid Bouakaz. Aarhus : via Systime, 2010.

Sort land : fortællinger fra ghettoen / Ahmad Mahmood. [København] : People's Press, 2015.

Tosprogede børn i det danske samfund / redigeret af Martha Sif Karrebæk. København : Hans Reitzel, 2007.

Vrede unge mænd - Optøjer og kampen for anerkendelse i et nyt Danmark / Aydin Soei. København : Tiderne Skifter 2011.

Ægteskab og migration : konsekvenser af de danske familiesammenføringsregler 2002-2012 / Anika Liversage, Mikkel Rytter. Aarhus : Aarhus Universitetsforlag, 2014.

VIGTIGE HJEMMESIDER:

<http://www.sosmodracisme.dk>

SOS mod Racisme

<http://www.sosmenneskerettigheder.dk>

SOS undervisningssite til gymnasiet

<http://www.nyidanmark.dk>

Udlændingestyrelsen/Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

<http://www.menneskeret.dk>

Institut for menneskerettigheder

<http://www.sameksistens.dk>

Asyl- og udlændingepolitik, tro, sameksistens

<http://www.refugees.dk>

Information om flygtninge i Danmark

<http://www.sfi.dk>

Socialforskningsinstituttet

<http://www.statistikbanken.dk>

Danmarks statistik.

<http://www.arnehansen.net/>

Hjemmeside for flygtninge og positiv fred

<http://www.huriresearch.org>

International søgemaskine om menneskerettigheder: organisationer og dokumenter

<http://www.ohchr.org/EN/countries/ENACARRegion/Pages/DKIndex.aspx>

FN-komiteers vurdering af Danmarks overholdelse af menneskerettighedskonventionerne

<http://tb.ohchr.org/default.aspx?country=dk>

Database med øvrige officielle dokumenter om Danmarks overholdelse af menneskerettighedskonventionerne

Indmeldelse i SOS mod Racisme:

kan ske med indmeldelsesformularen på hjemmesiden:
<http://www.sosmodracisme.dk>

eller mail til sos@sosmodracisme.dk eller ved brev til:
SOS mod Racisme
Nørre Allé 7, 2200 København N,
opgiv navn, adresse, email og telefon

samt

betaling af 50 kr. i introduktionskontingent med følgende oplysninger: *NY, navn, adresse, e-mail og telefon.*

Indbetaling kan ske på giro 197 2200
eller ved bankoverførsel til reg.nr. 1551, konto nr. 1972200
eller via Mobile Pay 42 33 19 68

Hvis du ønsker at være aktiv i foreningen, så mail, skriv eller ring til os!

Vi har lokalafdelinger i København og Randers.

Medlemskabet er først gyldigt efter indbetaling af kontingent.

Årligt kontingent:

Introduktionskontingent, 1. år:	50 kr.
Unge under 25 år:	50 kr.
Personer uden arbejdsindtægt:	150 kr.
Personer i arbejde:	250 kr.
Større landsforeninger:	1200 kr.

Min banan er COLOMBIANSK

Min kaffe er KENYANSK

Min vin er CHILENSK

Mit tæppe er PERSISK

Min rom er CARIBISK

Mit porcelæn er KINESISK

Min cigar er CUBANSK

Min bil er JAPANSK

Min ferie går til THAILAND

MEN MIN NABO ER UDLÆNDING

Kun en tåbe frygter ikke racismen

ISBN 978-87-982930-4-0